

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak tistrek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3113

Delo in položaj sekcije JUU za dravsko banovino v poslovnem letu 1937./1938. Poročila tajnika za banovinsko skupščino

Zopet je minulo leto našega skupnega dela in prizadevanja za ureditev stanovskih, šolskih in splošno prosvetnih zadev. Naše delo je bilo obširno, temeljito in težko in zavedamo se, da uspehi ne odgovarjajo delu. Upali smo, da bo med letom rešenih več pereh vprašanj, za katerih rešitev je organizacija delala z vsemi sredstvi. Ker pa moramo računati z običnimi prilikami v državi, ki se v nemali meri odražajo tudi v organizaciji, uspehi ne odgovarjajo našim težnjam. Kar pa smo dosegli moramo pripisati temu, da se je delo v organizaciji počelo radi enotnosti gledanja organiziranega učiteljstva na stanovske probleme. To gledanje pa sloni na strogo nepristranski stanovski smeri, ki ustvarja najtrdnjše temelje za bodočnost.

Predno pridem k podrobnostim, moram na kratko opisati

razmere v učiteljski organizaciji.

Že na glavni skupščini v Skopljju so bili odločno odstranjeni vsi poskusi, zanesti v organizacijo tuje vplive. Vendar so se po glavni skupščini pojavile težnje, razcepiti vrste organizacijskim ciljem in smernicam zvestih pristašev. Posebno izvršni odbor se je moral v najtežjih prilikah boriti za ohranitev stanovske linije v združenju. Najtežje borbe so bile v beograjski sekciji. Poskušali so z vsemi sredstvi razbiti trdne vrste stanovsko-zavednih članov in zanesti posebno v centralo združenja vpliv beograjskih tovarišev. Na večih običnih zborih sreskih društev Beograda je prišlo do bojnega glasovanja in je končni štadij ta, da je prevladala treznejša struja, ki upošteva pravila JUU ter načelne sklepe glavnega odbora. Razmere se obračajo na boljše ter se urejujejo po navodilih in smernicah glavnega odbora.

Težke so razmere v moravski banovini, kjer je nastal zastoj v delu sekcije zaradi tega, ker so bili iz moravske banovine premeščeni vsi člani upravnega in nadzornega odbora sekcije, izjemno podpredsednika, ki vodi sedaj vse posle. Vendar je upati, da bo na letošnji banovinski skupščini zmagovalo stanovsko zavedno članstvo, ki si bo tudi sedaj izvolilo novo upravo, ki bo vodila sekcijo po smernicah začetnikov v naši deklaraciji.

V dunavski banovini so bile razmere zelo težke. Na predlog nadzornega odbora je bila sklicana izredna skupščina, na kateri je bila izvoljena nova uprava. Stara uprava je vložila proti temu pritožbo na državni svet. To pritožbo je bivši predsednik sekcije umaknil in odstopil kot predsednik. Po posredovanju glavnega in izvršnega odbora se pa razmere tudi v tej sekciji obračajo na bolje in je pričakovati, da se bodo z redno sekcijско skupščino razmere do kraja uredile. V ostalih predelih države je situacija v združenju prav dobra in se je v primeri z lanskim posl. letom še izboljšala, ker se čuti večja povezanost tako med posameznimi sekcijami kakor med centralo in sekcijami.

Radi pomanjkanja denarnih sredstev je imel glavni odbor le eno sejo 9., 10. in 11. maja. Na tej seji je obširno razpravljalo o situaciji v združenju s posebnim ozirom na stanje v moravski, dunavski in beograjski sekciji. Podal je navodila za nadaljnje delo. Nadalje je razpravljalo o gmotnem vprašanju učiteljstva ter šolskih in prosvetnih zadevah. Ob priliki seje glavnega odbora so bili zastopniki sekcij sprejeti pri g. ministru prosvete in so mu iznesli želje in zahteve učiteljstva. Seja je pokazala kompaktnost učiteljstva vse države in enotno gledanje na pereča vprašanja. Člani glavnega odbora so se solidalizirali z delom izvršnega odbora ter podprli s tem njegova stremeljenja.

Upravni odbor združenja je imel dve seji, na katerih je razpravljalo o važnih organizacijskih vprašanjih. Dal je navodila za bodoče delo in prejel informacije za obvestilo članstva. — Tretja seja je sklicana za 30. junij. O delu te seje danes še ne morem poročati.

Glavna skupščina.

Sekcija se je dobro zavedala, da je za ohranitev stanovske linije v organizaciji in odklonitev škodljivih vplivov izven organizacije nujno potrebna polnoštevilna udeležba delegatov iz dravske banovine na glavni skupščini v Skopljju. Sekcija je žrtvovala tudi materialno, da so mogla biti sreska društva pol-

noštevilno udeležena. Dolžni smo bili to storiti, saj je bila ravno dravska sekcija prva, ki je postavila organizacijo na čisto stanovsko linijo z deklaracijo v Celju. Sreska društva so se odlično odzvala pozivu in tako je tudi na glavni skupščini v Skopljju, ki je v razvoju naše organizacije ena najvažnejših, zmagovala stanovska linija. Pričakovali smo, da zmaga v Skopljju ne bo ostala brez posledic

Demisija predsednika Ivana Dimnika.

23. julija 1937. je poslal tov. Ivan Dimnik upravnemu odboru sekcije za dravsko banovino pismo, v katerem sporoča, da podaja demisijo na predsedniško mesto dravske sekcije. Upravni odbor je njegove razloge upošteval in po predhodnem pismenem zaslišanju članov upravnega odbora na seji dne 28. avgusta 1937. njegovo demisijo sprejel. Upravni odbor se je rekonstruiral tako, da je prevzel mesto predsednika tov. Kumelj in mesto tajnika tov. Supančič.

Razmere v naši sekciji.

V vsem poslovnem letu ni bilo opazati poizkusov, da bi se uveljavljali nestanovski vplivi. Iz tega moramo sklepati, da se naše članstvo odlično zaveda moči, dokler vztraja na stanovski liniji in je pripravljeno vsestransko žrtvovati. Razmerje med sekcijo in sreskimi društvi je bilo prav dobro. Sreska društva so vedno in povsod uvidevala položaj in delo banovinske centrale ter po svojih močeh in možnostih to delo tudi podpirala. V bodočem letu bi bilo želeli le, da pošljajo sreska društva pogostejše in točne informacije o zadevah, ki se pojavljajo v posameznih sreskih društvih. Nadalje pa tudi, da rešujejo v svojem delokrogu vse one zadeve, ki jih vodstvo sekcije ne more reševati radi nepoznavanja lokalnih razmer.

Učiteljski politični klubi.

Večkrat čitamo v časopisih o zborovanjih klubov JRZ. Bili smo na letni konferenci, Naše stališče do teh klubov je isto, kakor je bilo leta 1933. Poudarjali smo ga v večih člankih v »Učit. tovarišu«.

Predsedniški zbori.

Da seznanimo vse učiteljstvo s položajem v organizaciji in da dobimo smernice za nadaljnje delo, sta bila sklicana dva predsedniška zbora, in sicer 14. novembra 1937. v Celju in 29. maja v Ljubljani. Predsedniški zbor v Celju se je bavil predvsem z akcijo za zvišanje prejemkov, z aktiviziranjem članstva, realizacijo sklepov banovinske skupščine, s personalno prosvetno politiko, z napredovanjem, z nastavitvijo brezposelnih učiteljskih abiturientov in drugimi organizacijskimi zadevami. Predsedniški zbor v Ljubljani pa je v prvi vrsti obravnaval Učiteljsko tiskarno in njeno razmerje do organizacije, proračun za bodoče poslovno leto in tekoče zadeve. Tudi predsedniški zbori so pokazali enotnost gledanja slov. učiteljstva in dali nove spodbude vodstvu sekcije za nadaljnje delo.

Upravni in nadzorni odbor

sta imela skupno šest sej, na katerih sta obravnavala predloge sreskih društev in tekoče zadeve. V upravnem in nadzornem odboru je vladalo vse leto popolno soglasje in težnja koristiti učiteljstvu z nadaljnimi akcijami v javnosti in v organizaciji.

Sprejem pri gospodu ministru prosvete.

20. novembra popoldne je sprejel g. minister prosvete ob priliki poseta v Ljubljani vodstvo sekcije JUU. Predsednik sekcije je obrazložil g. ministru naše glavne zahteve in težnje. Posebej je opozoril na kontraktualne učitelje, učiteljice ženskih ročnih del, na korekture premetstev in na namestitve novincev. Gospod minister je obljubil svojo pomoč in zatrdil, da je v dobrih stikih z našo centralo.

Ožje vodstvo sekcije

je imelo več posvetovanj, na katerih je razpravljalo o sklepih banovinske skupščine, upravnega in nadzornega odbora in predsedniških zborov, o predlogih in dopisih sreskih

društev. K ožjemu vodstvu so bili pritegnjeni tudi vsi sodelavci sekcije. Le na ta način je bilo mogoče koristno reševati zadeve, ki so prihajale na sekcijo.

Poslovanje sekcije.

Tekom poslovnega leta je došlo na sekcijo 2287 dopisov. V tej številki niso vštete vse vloge, ki so bile pod isto številko poslane na razna oblastva in osebnosti. Razposlanih je bilo 73 okrožnic, s katerimi smo obveščali sreska društva ter člane upravnega in nadzornega odbora o tekočih zadevah. Več okrožnic je obsegalo tudi prošnje za dostavo podatkov. Ugotoviti moram, da prihajajo odgovori na okrožnice zelo neredno in nekatera društva sploh ne odgovarjajo. Res je, da so temu krive tudi krajevne razmere, ker nista predsednik in tajnik sreskega društva v istem kraju, marveč sta oddaljena po več kilometrov. Predsednik sekcije se je udeležil na prošnjo sreskih društev 4 velikih zborovanj, na katerih je podal situacijsko poročilo. Tajnik sekcije je podal situacijsko poročilo na velikem zborovanju v Ljubljani.

Intervencije pri kr. banski upravi.

Člani vodstva sekcije so posetili g. načelnika banske uprave in g. banovinskega šol. nadzornika. Iznesli so organizacijska načelna stališča do posameznih vprašanj glede šolstva, učiteljstva in personalne prosv. politike. Med letom so poedini funkcionarji po potrebi posetili poleg prej navedenih tudi g. inspektorja banske uprave zaradi intervencij v posameznih konkretnih primerih. Poleg tega je poslala sekcija g. načelniku obširno pismo predstavko za ureditev tekočih zadev in za odpravo napak, ki so se pojavljale pri personalni prosvetni politiki v prejšnjih letih. Vse leto je bil med sekcijo in prosvetno upravo vzdrževan osebep kontakt.

Sreska učiteljska društva.

V letošnjem poslovnem letu je imela sekcija 34 sreskih društev. Včlanjenih je bilo 3199 učiteljc in učiteljic. Med letom je pristopilo 47 članov, izstopilo pa 109 članov. Število članstva je v primeru z lanskim letom padlo za 62. Sekcija ima tudi enega podpornega člana, enega ustanovnika ter pet častnih članov. Iz razpredelnice 2. je razvidno, da so imela sreska društva 144 zborovanj, na katerih je bilo 158 predavanj. Povprečni obisk zborovanj je znašal 60,9 %. Največji obisk izkazuje sresko društvo Celje, najmanjšega pa sresko društvo Brežice.

I.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov 1936/37.	Članov 1937/38.	+	-
1.	Brežice	102	91	-	11
2.	Celje	208	206	-	2
3.	Črnomelj-Metlika	86	75	-	11
4.	Dravograd	89	93	1	-
5.	Gornji grad	45	46	1	-
6.	Kamnik	130	129	1	1
7.	Kočevje	119	111	-	8
8.	Konjice	66	64	-	2
9.	Kozje	48	46	-	2
10.	Kranj	92	100	-	-
11.	Krško	126	128	8	-
12.	Laško	136	135	2	1
13.	Lendava	78	66	-	12
14.	Litija	121	114	-	7
15.	Ljubljana-mesto	252	244	-	8
16.	Ljubljana-vzh. del	86	84	-	2
17.	Ljubljana-zah. del	105	101	-	4
18.	Ljutomer	127	124	-	3
19.	Logatec	97	97	-	-
20.	Maribor-mesto	80	78	-	2
21.	Maribor-desni breg	98	102	4	-
22.	Maribor-levi breg	91	84	-	7
23.	Murska Sobota	99	114	15	-
24.	Novo mesto	96	100	4	-
25.	Ormož	59	54	-	5
26.	Ptuj	152	145	-	7
27.	Radovljica	108	97	-	11
28.	Slovenj Gradec	46	44	-	2
29.	Slovenska Bistrica	55	57	2	-
30.	Sv. Lenart	59	58	-	1
31.	Škofja Loka	61	61	-	-
32.	Šmarje-Rogatec	66	70	4	-
33.	Šoštanj	47	48	1	-
34.	Žužemberk	31	33	2	-
Skupaj		3261	3199	47	109

VSEBINA:

Delo in položaj sekcije JUU za dravsko banovino v poslovnem letu 1937./38. Vidov dan. Da se res popolnoma ne pozabi. Metodična razstava na Poskusni ljudski šoli v Ljubljani. Tečaj za učiteljstvo kmečko - nadaljevalnih šol. Šola rudarskega otroka v Trbovljah praznuje svoj stoti rojstni dan. Razpis prostih učiteljskih mest. † Grudnik Franc. LISTEK: Ladič. Splošne vesti. — Osebnostne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna.

II.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Število članov	Zbor. udelež. v %	Število zborovanj	Število predavanj
1.	Brežice	91	38.5	4	1
2.	Celje	206	77.4	6	8
3.	Črnomelj-Metlika	75	*		
4.	Dravograd	93	59.7	5	5
5.	Gornji grad	46	61.1	5	5
6.	Kamnik	129	71	5	6
7.	Kočevje	111	41.2	5	4
8.	Konjice	64	67.2	5	6
9.	Kozje	46	*		
10.	Kranj	100	54.6	6	6
11.	Krško	128	38	5	4
12.	Laško	135	43.4	4	4
13.	Lendava	66	50	5	5
14.	Litija	114	53.8	5	5
15.	Ljubljana-mesto	244	54	5	6
16.	Ljubljana-vzh. del	84	*		
17.	Ljubljana-zah. del	101	76.5	7	6
18.	Ljutomer	124	*		
19.	Logatec	97	56	4	5
20.	Maribor-mesto	78	*		
21.	Maribor-desni breg	102	63.5	8	8
22.	Maribor-levi breg	84	72	5	7
23.	Murska Sobota	114	76.7	6	11
24.	Novo mesto	100	60	5	5
25.	Ormož	54	52.8	5	6
26.	Ptuj	145	54	7	7
27.	Radovljica	97	*		
28.	Slovenj Gradec	44	69	4	5
29.	Slovenska Bistrica	57	77.6	6	6
30.	Sv. Lenart	58	60.6	4	6
31.	Škofja Loka	61	57	5	7
32.	Šmarje-Rogatec	70	74.7	4	3
33.	Šoštanj	48	72.2	5	5
34.	Žužemberk	33	69.5	4	6
Skupaj		3199	60.9	144	158

* Ni poslalo podatkov.

Neorganizirano učiteljstvo.

Podatke o neorganiziranem učiteljstvu je poslalo samo eno sresko društvo. V banovini je 4205 učnih oseb. Med temi 16 kontraktualcev, 44 dnevničarjev, 44 je dodeljenih kr. banski upravi, 155 drugim ustanovam, 59 učiteljic ročnih del, 26 državnih veroučiteljev in 34 strokovnih učiteljev. Izven naših vrst je torej 1006 učiteljev in učiteljic. Sekcija in sreska društva so se med letom trudila, da zainteresirajo za pristop neorganizirane tovariše in tovarišice. V ta namen so bila razposlana na neorganizirane tudi osebna vabila. Računati pa moramo, da so v gornjem številu vštete tudi redovnice.

Finančni zakon.

Kakor vsako leto je tudi letos sekcija sestavila po predlogih in željah učiteljstva one zahteve, ki naj bi se uzakonile v finančnem zakonu za 1938./39. Naša prva in najvažnejša zahteva je bila uzakonitev

stalnosti

učiteljstva ljudskih šol v službi in na službenem mestu. Svojo zahtevo smo utemeljevali s potrebo, da je učiteljevo delo sistematsko zgrajeno na večletnem načrtu, da mora imeti učiteljstvo za svoje delo potreben mir in da mu je zagotovljena popolna sigurnost. Radi tega, ker ni uzakonjena stalnost, nastaja ogromna škoda leto za leto in je zato nujno potrebno, da se čim prej uzakoni.

Avtomatično napredovanje.

Ravno v zadnjih letih je postala zadeva napredovanj najtežja. Pri napredovanjih se niso upoštevala zakonska določila. Vse to se je pojavljalo radi tega, ker ni bila uzakonjena določba o avtomatičnem napredovanju. Zato je sekcija ponovno v predlogih za fin. zakon 1938./1939. poudarila zahtevo po avtomatičnem napredovanju, ker le na ta način bi bilo učiteljstvo izenačeno. Ravno tako smo predlagali, naj odpadejo ovire in posebne določbe glede napredovanja v V. skupino.

Akotacije na pokojnine.

Tovariši, ki so bili upokojeni, so morali čakati daljšo dobo na izplačilo prejemkov. Pred tem so jim bili ustavljeni prejemki aktivnega drž. uradništva. Radi tega je večina uslužbenecv zapadla v najhujše pomanjkanje in to ravno takrat, ko bi bili po napornem delu ravno najbolj potrebni skrbne nege in zdravljenja. Sekcija je stavila predlog, ki je podrobno obrazložen, naj bi se učiteljem, ki so upokojeni, izplačevala akotacija na pokojnino v razmerju s službenimi leti in v odstotkih od osebne in položajne doklade ter ostalih prejemkov.

§ 58. fin. zakona za leto 1932./1933. naj se ukine.

Po tem členu je bil ukinjen § 116. zakona o drž. uradnikih točka 3., ki je določal, da se računa čas, prebit v službi države v svojstvu pogodbenega uradnika za pokojnino, če je bil prestop iz pogodbenega stanja v državno službo neposreden. Z ukinitvijo tega člena so bili prizadeti vsi pogodbeni učitelji, ki so morali čakati več let na državno službo. Ouredba § 30. odst. 1. fin. zakona za leto 1933./1934. naj se ukine. S tem paragrafom so bili spremenjeni §§ 51., 84. in 113. zakona o narodnih šolah. § 51. zakona o narodnih šolah stremi za boljše kvaliteto pouka in je normiral število učencev na 40. § 84. je določal, naj prejemka stanarino vse učiteljske brez izjeme. Ta paragraf je bil važen posebno za poročene učiteljice, ker so z njegovimi določbami popolnoma izenačene z neporočenimi. § 113. zakona o narodnih šolah je bil povsem utemeljen, ker mora šolski upravitelj skrbeti za vodstvo šole in izvrševati obsežne pisarniške posle. Novo delo pa more vršiti po uredbi o vzdrževanju ljudskih šol z dne 9. sept. 1936. Zato bi bilo prav in pravilno, da se učitelji na šolah z večimi oddelki oproščeni poučevanja.

§ 33. fin. zakona za 1937./1938. naj se dastavi določba, da prejemajo sreski in bansk šolski nadzorniki iz vrst ljudskošolskega učiteljstva stanarino iz banovinskega proračuna.

Banski šolski nadzorniki.

Stavili smo predlog, da se § 120. zakona o ljudskih šolah doda odstavek, da se smejo postavljati za banške šolske nadzornike sreski šolski nadzorniki z najmanj 5 letno nadzorniško službo in učitelji šol z najmanj 20 leti drž. službe, ako imajo nadzorniški izpit in so se odlikovali s svojim delom v šoli in izven nje.

Celibat učiteljic.

Odstavek 8. § 33. fin. zakona za leto 1937./1938., s katerim je bil uveljavljen nov § 93. a) zakona o nar. šolah naj se ukine. Ta paragraf omejuje učiteljice v ustavno zajamčenih pravicah in enakopravnosti, ki jih priznava na osnovi ustave uradniški zakon. Uvedba celibata ne more biti uspešno sredstvo za reševanje brezposelnih, ker je praksa pokazala, kako neznatno število budžetskih mest se je izpraznilo radi odpustitve poročenih učiteljic. Zakon sam pa določa, da se morejo izvršiti potsavitve le na proračunska mesta. Nove postavitve se morejo izvršiti le potem, ko je izplačana odpravnina učiteljicam, ki so se poročile.

Učiteljice matere.

Predlagali smo, naj se ponovno uzakoni zadnji odstavek § 87. zakona o lj. šolah. Ta je bil ukinjen s § 292. urad. zakona in je določal, da imajo matere z dopolnjenimi 20. leti efekt. službe in z nad 3 otroki pravico prositi za upokojeitev. Ta določba je bila globoko socialna in bi mnogo doprinesla k reševanju brezposelnosti ter bi bila mnogo uspešnejša, kakor uvedba celibata.

Kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji.

Opisali smo neznosne razmere, v katere so prišli slovenski učitelji v Italiji, in so bili prisiljeni, da se zatečejo v Jugoslavijo. Tu so bili sprejeti začasno v kontraktualno ali dnevničarsko službo. Z razsodbo drž. sveta, ki je ukinila položitve dopolnilnih izpitov v zvezi z odločbo min. prosvete, je bilo tem učiteljem onemogočeno polaganje dopolnilnih zrelostnih in praktičnih učit. izpitov. Zato ti učitelji ne morejo biti prevedeni v redno državno službo in tudi ne morejo ostati v kontraktualni službi, ker nimajo zanj zakonite kvalifikacije. Grozil jim je odpust iz kontraktualne službe in s tem v zvezi nevarnost, da bodo z družino brez sredstev na cesti. Kakor smo tej akciji posvečali vso pozornost ter zainteresirali za položaj teh učiteljev poleg narodnih predstavnikov in poslanecv tudi vse oblasti, smo predlagali za finančni zakon, da se § 71. zakona o lj. šolah dopolni tako, da morejo polagati dopolnilni zrelostni izpit, oz. da se jim notificira prejšnji zrelostni izpit. Istemu paragrafu naj se doda določba, da se smejo taki učitelji v zvezi s § 54. in 53. zakona o državljanstvu postavljati za stalne učitelje ljudskih šol. Nadalje smo predlagali, da se dopolni § 47. zakona o učit. šolah, da sme ministrstvo prosvete po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta notificirati v inozemstvu položene učit. izpite z določitvijo dopolnilnih izpitov na učiteljskih šolah.

Učiteljice ženskih ročnih del.

V ravno tako težkem položaju kakor učitelji kontraktualci, so učiteljice ženskih ročnih del. Ureditvi njih položaja je posvečala sekcija polno pažnjo in stavila tudi predlog za fin. zakon, kako naj se njihovo zvanje uredi. Že 7 let čakajo te učiteljice na napredovanje kljub temu, da so bile 1. aprila 1931. prevedene na plače po uradniškem zakonu v smislu določil § 249. urad. zakona. Zaradi

tega trpe občutno škodo. Zahtevali smo, naj se to njihovo stanje uredi tudi v formalnem pogledu z določbo v finančnem zakonu.

Razpis službenih mest.

Tudi temu vprašanju smo posvetili pažnjo in za finančni zakon predlagali: prazna učiteljska mesta naj se razpišejo vsak mesec, premestitve pa naj se izvedejo šele konec leta; učitelj ne more biti odpuščen iz državne službe in ne biti premeščen proti svoji volji, ako ni izvedena disciplinska preiskava in krivda dokazana. § 99. naj se izpremeni in naj se vnese določba, da mora biti razpored za učiteljska mesta gotov najkasneje do 15. avgusta, razpisi naj bodo v juniju in juliju, učitelji pa morajo biti na novih krajih najkasneje do 25. avgusta. Oni učitelji, za katere je bil izvršen razpored med šolskim letom, pa morajo biti na svojih mestih do 15. julija. Učiteljska mesta naj se oddajajo komisijsko. V tej komisiji naj poleg zastopnikov banske uprave in min. prosvete sodelujeta tudi dva člana učiteljskega združenja.

§ 110. uradniškega zakona.

Ukine naj se avtentično tolmačenje § 110. U. Z. z dne 27. dec. 1932. in naj se temu paragrafu doda, da morejo biti iz državne službe odpuščeni le oni, pri katerih je nesposobnost ugotovljena s službeno oceno ali zdravniško komisijskim pregledom. Neprikladnost za službo naj se ugotovi potom rednega disciplinskega postopka.

Kakor je obljubil g. finančni minister že predlansko leto ob priliki proračunske debate, naj se ukine

1% doprinos k uslužb. davku za brezposelne.

Nadalje smo utemeljili zahtevo, naj se kreira v proračunu 1938./1939. vsaj 2000 pripraviških mest.

Učitelji po odslužitvi kadrskega roka naj se sprejmejo v drž. službo takoj z dnem, ki sledi dnevu odpusta iz kadrskega roka. Ta zahteva je popolnoma utemeljena s tem, da so ti uslužbenci itak zapostavljeni za osebam, ki niso bile dolžne opravljati te državljanske dolžnosti.

Disciplinski postopek za učiteljstvo ljudskih šol

naj se preuredi tako, da bo popolnoma ustrežal organizaciji prosvetne stroke in bo prilagojen razmeram, v katerih učitelj živi in dela.

Prizna naj se stanarina

onim učiteljem in učiteljicam, ki so na šolanju, hospitiranju ali študijskem dopustu.

Duhovniška služba

naj se všteje v državno službo in naj se leta računajo kot efektivno prebita v državni službi.

Izpremeni naj se določba, ki je bila vnesena v lanski finančni zakon, da se vštejejo leta službe

učiteljem, ki so službovali na CMD šolah, le takrat, če je bil prestop neposreden. S svojim predlogom nismo uspeli.

Kaj smo dosegli?

Po prizadevanju sekcije je bila sestavljena rangna lista, ki je dokazala, da se napredovanja

ne vršijo po določilih zakona. Ministrstvo je na predlog združenja pristopilo k sestavi rangne liste, ki je sestavljena iz treh delov: rangna lista za sreske šolske nadzornike, rangna lista za nastavnike in rangna lista za učiteljstvo ljudskih šol. Poudariti moramo, da so se prav zadnja napredovanja izvršila z malimi izjemami po določilih, ki jih predvideva pravilnik o rangnih listah, t. j. da so napredovali oni, ki so najdlje v posameznih položajnih skupinah. Po zatrdilu merodajnih faktorjev se bodo v bodoče vršila napredovanja strogo po rangnih listah. Naša zahteva pa ostane, naj se uzakoni avtomatično napredovanje. Z našim predlogom glede

akotacije na pokojnino

smo uspeli. Kr. banska uprava je pokazala mnogo dobre volje in omogočila redno življenje upokojencem ter jim izplačuje del rednih prejemkov do izplačila pokojnin.

Celibat učiteljic ni bil ukinjen.

Določbe § 58. fin. zakona za 1932./1933. niso bile ukinjene.

Učiteljicam materam ni bilo ugodeno.

Kontraktualnim učiteljem in učiteljem dnevničarjem se položaj ni zboljšal. Prejeli smo zagotovilo, da je določba glede teh in učiteljic ženskih ročnih del

vnešena v finančni zakon. Kljub najboljšešim intervencijam pa to ni bilo iz neznanih vzrokov izvršeno. V državno službo bodo sprejeti le oni kontraktualni učitelji, ki so položili izpite v bivši Avstriji. Ostali bodo morali počakati na nov finančni zakon, za katerega bomo podvzeli najboljše akcijo. Vendar imamo zagotovilo, da ti učitelji ne bodo postavljani na cesto in bodo mogli ostati v kontraktualni službi, dokler se jim stanje ne uredi. Položaj učiteljic ženskih ročnih del se s fin. zakonom ni izboljšal, vendar je izdal državni svet razsodbo, v konkretnem primeru, v kateri ugotavlja, da je zvanje učiteljice ženskih ročnih del že razporejeno po določilih § 301. zakona o uradnikih in da morejo napredovati. Z ozirom na to razsodbo smo opozorili bansko upravo in ministrstvo, naj se prošnje učiteljic ženskih ročnih del takoj upoštevajo, ker ležijo že 7 let nerešene v min. prosvete. Kakor je bilo razvidno iz zadnjih napredovanj, so nekatere učiteljice že napre-

dovale. Vendar pa vztrajamo pri zahtevi, da se to njihovo stanje uredi tudi v formalnem pogledu z določbo v finančnem zakonu.

Razpis prostih službenih mest.

Po dolgi letih se je vendar zgodilo, da so bila prosta učiteljska mesta pravočasno razpisana in je upati, da bo tudi razpored pravočasno izvršen. S tem pa naši zahtevi še ni ustrezno in še nadalje vztrajamo na predlogih, ki so bili iznešeni za finančni zakon. Ker le na ta način more biti to vprašanje rešeno v korist šolstva in učiteljstva.

§ 114. fin. zakona za 1938./1939.

Ta člen dodaja § 7. zakona o uradnikih 4. odstavek, ki govori o tem, da more ministrstvo prosvete po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta dovoliti opravljanje dopolnilnih izpitov iz nacionalne skupine predmetov. Ta določba je posebno važna za one, ki so polagali zrelostne in praktične izpite izven sedanjih mej naše države in jim je s tem omogočeno, da bodo prevedeni v državno službo. Določba tega člena se da aplicirati tudi na kontraktualne učitelje.

Druge zadeve

Zvišanje prejemkov.

Dviganje cen življenjskim potrebščinam je nujno zahtevalo, da se zvišajo prejemki drž. uradništva. Jugoslovnsko učit. združenje je pričelo že v septembru živahno akcijo za zvišanje prejemkov. Naša zahteva je obsegala sledeče: zvišanje prejemkov na eksistenčni minimum, vrnitev celotne osebne rodbinske doklade za otroke in ženo ter izenačenje prejemkov poročenih drž. uslužbenk z neporočenimi pod geslom: »Za enako delo enako plačilo.« V to svrhu je treba uveljaviti v polnem obsegu uredbo o drag. dokladah iz leta 1932. Sekcija je poslala poziv sreskim društvom, naj sodelujejo pri tej akciji s sklicanjem posebnih zborovanj in s pošiljanjem aplov merodajnim faktorjem. Na iniciativo sekcije je sklicala Jugoslovnska ženska zveza 16. septembra v Ljubljani veliko zborovanje, na katerem je izzvenel klic po zvišanju prejemkov. Svoje solidarnostne izjave na tem zborovanju so podale poleg učit. združenja tudi druge stanovske in prosvetne korporacije. S posebno določbo so bili prejemki drž. uradništva s 1. novembrom zvišani. Povišek pri učiteljstvu se je gibal od 53 do 130 din. Rodbinska doklada se je zvišala za vsakega otroka, neglede na število otrok in draginski razred, od 110 na 140 din. Pri tem se je zopet pokazala tendenca, da so oni, ki so najslabše plačani, dobili najmanj povišanja. Ugotoviti pa moram, da so se cene dvignile za ca. 25 %, medtem ko je znašalo zvišalo od 5 do 6 %. Z uredbo pa niso bile vrnjene rodbinske doklade za ženo in ostanejo še nadalje v veljavi težke določbe uredbe iz l. 1935. glede poročenih državnih uslužbenk. Samski uradniki so prišli po omenjeni določbi na isto višino, kot leta 1935. Prizadete so še vedno najbolj družine, ker so se jim dohodki skrčili od 25 do 50 %, medtem so se pa cene življenjskim potrebščinam še zvišale. Naša zahteva ostane tudi v nadalje neizpremenjena, to je, da se zvišajo prejemki po zgornj navedenih načelih. Med tem so cene še bolj narasle, dvigajo se iz dneva v dan in so posebno prizadeti družinski očetje s številnimi otroci, ki jih morajo šolati v srednjih šolah. Ravno v zadnjem času smo začeli ponovno akcijo za zvišanje prejemkov s podrobno statistiko, da število rojstev stalno pada in odpade na poedine urad. družine le 0,06 % otroka letno. Pomanjkanje in velika skrb za obstoj pa se odraža tudi v pogostih primerih obolenosti učiteljstva. Le takrat, kadar bo učitelj rešen materialnih skrbi za vzdrževanje svoje rodbine bo lahko tudi uspešneje delal v šoli in izven nje. V zvezi z akcijo za zvišanje prejemkov je sekcija razposlala na sreska društva okrožnico, ki jo je izdelala sresko društvo Šoštanj za zbiranja materiala o življenjskem standardu učiteljstva, posebno učiteljske družine. Sreska društva so se temu pozivu le deloma odzvala in poslala podatke, s katerimi bodo v bodoče podpirali našo zahtevo po zvišanju prejemkov. Vsa ostala sreska društva, ki doslej še niso poslala teh poročil, naprošam, da smatrajo za devdo za resno in čimprej pošljejo tozadevna poročila.

Staroupokojene učiteljice ženskih ročnih del.

Ta zadeva teče še iz prejšnjega poslovnega leta. Na pritožbo, ki jo je prizadeti tovarišici sestavila sekcija, je državni svet razsodil, da se morajo staroupokojene učiteljice ženskih ročnih del tretirati kot uradnice III. kategorije in ne kot zvaničnice. S to razsodbo je zadeva načelno ugodno rešena in ji mora ugoditi tudi ministrstvo financ.

Namestitve brezposelnih učiteljskih abiturientov.

V predlogih za finančni zakon smo že navedli, da smo zahtevali, naj se dvigne število mest za namestitve v prihodnjem proračunskem letu na 2000. S svojim predlogom nismo uspeli in je v budžetu kreiranih le 500 mest. Sekcija je sama in po predlogih odseka brezposelnih abiturientov vršila najboljše akcijo, da se izvrši čim večje število namestitvev brezposelnih učiteljskih abiturientov, ker to zahtevajo naše šolske in prosvetne prilike ter obupno stanje brezposelnih.

Brezobrestno posojilo učiteljstvu.

Na predlog sreskega društva Maribor smo poslali izvršnemu odboru pismeno predstavko s prošnjo, da dela na tem, da se omogoči učiteljstvu, z ozirom na težko finančno stanje,

brezobrestno posojilo iz državnih sredstev. Ta znesek bi omogočil učiteljstvu nabavo obleke, perila in drugih potrebnih sredstev, za katere so potrebni večji zneski.

Načelne zadeve.

Tekom poslovnega leta je sekcija obravnavala več načelnih zadev ter pomagala tovarišem in tovarišicam s tem, da jim je sestavila čistopise pritožb na oblastva, tožbe na drž. svet in odgovore na tožbe glavne kontrole. Zadeve so bile naslednje: tožba na drž. svet radi dnevnice ob dodelitvi, tožba radi premestitve nastavnika na ljudsko šolo, pritožba radi odtegnitve zvišane osebne doklade ob priliki napredovanja, pritožba radi osporavanja stanarine učiteljicam, ki so poročene s sres. šol. nadzorniki, tožba radi osporavanja stanarine sres. šol. nadzornikov, pritožba radi potnih in selitvenih stroškov ter dnevnice, prošnja za obnovo postopka radi odpusta iz državne službe, pritožba proti vstetju let ob ponovnem sprejemu v državno službo, pritožba na ministrstvo radi izrečenega ukora in pritožba radi kuriva učiteljstvu v trgih. Nadalje je sekcija svetovala vsem, ki so se nanjo obrnili v disciplinskih zadevah.

Zaščita članstva.

V minulem poslovnem letu 1937./1938. ni bilo premestitev po službeni potrebi v večjem obsegu. Zaščitne pole, vložene v tem letu vsekakor kažejo, da se je v tem oziru obrnilo na bolje, kajti sekcija je prejela le 16 zaščitnih primerov, med katerimi so še primeri premestitev iz prejšnjih let, pa so premešeni učitelji vložili zaščitne pole šele v tem letu. Če primerjamo premestitve učiteljev in učiteljic, ki so bile izvršene po službeni potrebi v letih 1935./1936. in 1936./1937. s premestitvami v letu 1937./1938. vidimo, da je število premestitev po službeni potrebi znatno padlo, kar kaže, da se zopet bližamo normalnim razmeram.

V teku leta 1937./1938. je imela sekcija 115 zaščitnih primerov, in sicer: 1. premestitev po službeni potrebi v l. 1937./1938. — 16; 2. nerešeni primeri iz leta 1935./1936. — 27; 3. nerešeni primeri iz leta 1936./1937. — 25; 4. odpusti iz državne službe v letu 1936./1937. — 8; 5. razrešitve sreskih šolskih nadzornikov v letu 1936./1937. — 2; 6. razrešitev šolskih upraviteljev 1937./1938. — 8; 7. razne pravne zadeve: pokojnina, izplačilo prejemkov, bivanje izven službenega kraja itd. — 7; 8. disciplinske preiskave — 9; 9. reaktivacija — 3; 10. uradne upokojitve z popolno službeno dobo in brez V. položajne skupine — 10.

Organizacija je osredotočila vse svoje sile za doseg korektur v letih 1935./36., 1936./37. in 1937./38. po službeni potrebi premeščenih učiteljev in učiteljic. Vse nerešene primere iz prejšnjih let je vnesla v novo upravno leto. V ta namen je med letom večkrat osebno intervenirala pri prosvetnem oddelku kr. banske uprave. V vsakem primeru, za katerega je prejela zaščitno polo, je storila sekcija vse, kar je bilo v njeni moči, da se izvrši korektura. Sreska učiteljska društva v tem oziru niso vedno točno poslovala in niso dostavljala sekciji potrebnih podatkov, tako glede premestitev, kakor tudi glede razrešitev šolskih upraviteljev, postavljanja mlajših in nepravilnih oseb na upraviteljska mesta proti interesom starejših in upravičenjših. Pismene predstavitve in vloge je pošiljala na prosvetni oddelek kr. banske uprave in potom izvršnega odbora na ministrstvo prosvete. O priliki glavnega letnega razpisa učiteljskih mest je opozorila kraljevo bansko upravo na vse one zaščitne primere iz prejšnjih let s prošnjo, da se pri stavljanju predlogov za premestitve v prvi vrsti upoštevajo prošnje učiteljev in učiteljic, ki so bili svojočasno premeščeni po službeni potrebi. Seznam teh prosilcev je poslala kr. banski upravi, gospodu banovinskemu šolskemu nadzorniku in izvršnemu odboru, da ga ta predloži ministrstvu prosvete. Ta seznam je obsegal 27 prosilcev, ki so vložili prošnjo za premestitev na razpisano mesto. V tem seznamu so tudi družinski očetje, ki so radi šolanja otrok prosili za premestitev. Po zadnji objavi v dnevnih listih je bilo ugodno rešenih 5 prošenj, ki spadajo med korekture in so bili učitelji in učiteljice premeščeni na zaproseno mesto. Vseh ugodno rešenih zaščitnih primerov od leta 1935./1936. dalje je sedaj 22. Konec upravnega leta 1937./1938. izkazuje sekcija še vedno 75 nerešenih primerov glede korektur kakor tudi glede družinskih očetov. Vsi ti primeri bodo vneseni v novo upravno leto. Odpustov iz državne službe letos ni bilo. Izmed v letu 1936./1937. odpuščenih učiteljev in učiteljic sta bila dva reaktivirana. Nerešena sta ostala dva primera premestitev sreskih šolskih nadzornikov, med tem ko sta bila dva primera razrešitve sreskega šolskega nadzornika ugodno rešena po razsodbi državnega sveta. Številne so bile razrešitve šolskih upraviteljev in podelitve poslov šolskega upravitelja. Založnost je odjeknilo v naših vrstah vedno takrat, ko je bil razrešen upraviteljski poslov učitelj, ki je imel za to mesto polno kvalifikacijo, užival med narodom vse zaupanje, pa se je moral umakniti po letih mlajšemu učitelju. Ker zvanje šolskega upravitelja ni uzakonjeno, se organizacija pravno ni mogla potegovati, vselej pa je opozorila merodajno oblast na moralno vprašanje in na škodo v šoli, ki je ob taki priliki stopila vselej v ospredje. Razne pravne zadeve je sekcija reševala sproti tako z nasveti kakor tudi s čistopisi, ki jih je dostavljala prizadetim. V disciplinskih preiskavah je dajala prizadetim potrebna pojasnila. Od 9 sekciji prijavljenih disciplinskih preiskav, sta bila dva primera ugodno rešena in sta bila prizadeta tovariša pred disciplinskim sodiščem oproščena. Organizacijo je zastopal v disciplinskem sodišču tov. Korenčan, nadomeščala ga je tovarišica Završanova. Vse tovariše in tovarišice, ki pridejo v disciplinski preiskavo, prosimo, da

vedno v svojih vlogah na sekcijo podajo popolnoma objektivno sliko vse dobro pa tudi vse slabo, ker le popolnoma objektivno podana poročila lahko ugodno vpliva na ves potek preiskave. Izrečno pa poudarjamo, da se načeloma sekcija ne vmešava v nobeno disciplinsko preiskavo, dokler niso kratene v zakonu utrjene pravice obtoženega učitelja, t. j. dokler ni omejevan v svoji obrambi. Nekateri učitelji in učiteljice so bili upokojeni v tem letu z nepopolno službeno dobo, mnogi pa s polno službeno dobo, a brez V. položajne skupine, četudi so imeli za to vse izpolnjene pogoje. Načelno stališče organizacije je, da doseže sleherni učitelj, ki ima za to dane zakonske pogoje tudi vse, kar mu po zakonu pripada.

Sreske učiteljske knjižnice.

Po sklepih iz prejšnjih let in z ozirom na obstoječo potrebo je sekcija opozorila oblastva na ureditev sreskih učiteljskih knjižnic. Oblastvu smo predlagali, naj se za ureditev teh knjižnic, ki životarijo ves čas našega osvobođenja, skliče posebna anketa iz zastopnikov prosv. oblasti, pedagoških društev in učiteljstva. Ta anketa naj bi dala smernice, kako naj se te sreske knjižnice uredijo. Konsultirali smo tudi o tem vprašanju sres. učit. društva s prošnjo, da nam takoj sporočijo svoje mnenje. Žal, smo dobili odgovore le od 11 sreskih društev in ostane to vprašanje odprto tudi za bodoče leto.

Monopolizacija šolskih knjig in učil.

Kakor v prejšnjih letih je sekcija tudi letos sodelovala po svojih zastopnikih pri akciji proti monopolizaciji šolskih knjig in učil. Sopotpisala je dve spomenici, predsednik sekcije pa je sodeloval februarja t. l. v delegaciji, ki je v svrhu preprečitve monopolizacije intervenirala pri raznih gospodih ministrstvih v Beogradu. Vendar ostane to vprašanje odprto tudi v bodoče. Za enkrat so vsi načrti o monopolizaciji samo odloženi, niso pa stavljeni z dnevnega reda. Tudi v tem pogledu so nam dobrodošli razni predlogi in naveti, ki jih more stavljati učiteljsko potom sreskih društev pisмено, ali pa ustno v predlogih na zborovanjih.

Učni načrti.

Izvršnemu odboru JUU smo poslali utemeljen predlog, naj se pristopi k izdelavi učnih načrtov. Te načrte naj bi pretresala posebna anketa, v kateri bi sodelovali zastopniki prosvetnih oblasti, pedagoških društev in učiteljstva. Ti načrti naj bodo prilagojeni razmeram v posameznih pokrajinah, naj bodo okvirni in naj vzdržujejo povezanost med posameznimi vrstami šol.

Redakcijski odbor za sestavo šolskih čitank

je med letom izvršil delo za »Drugo čitanko«. Ta je že odobrena in bo do začetka šolskega leta natisnjena. Redakcijski odbor ima v delu čitanke za nastopna šolska leta. Člani odbora so v stalnih pisemnih stikih in so imeli v letošnjem poslovnem letu eno sejo.

Ukinitve razredov.

Takoj, ko je sekcija doznala, da obstoja namera ukiniti večje število razredov, posebno v večjih krajih, je predsednik sekcije interveniral pri kr. banski upravi, da se pri ukinitvi razredov na vsak način upoštevajo krajevne in šolske razmere ter določbe § 14., točka 2. zakona o zdravstvu učencev. Sekcija je tudi sodelovala s solidarnostno izjavo in po svojih zastopnikih na velikem zborovanju, ki ga je sklicalo društvo Šola in dom v Ljubljani dne 21. junija t. l. in pa v deputaciji pri g. banu dne 24. junija t. l.

Podporni fond sekcije.

Za podporo iz tega fonda so prosili štirje tovariši. Dvema je bila podpora na osnovi določil pravilnika o podpornem fondu odbita. En tovariš je prejel enkratno podporo 300 dinarjev, odpuščen dnevnica pa prejema mesečno 300 din podpore. Fond narašča in je upati, da bo ta ustanova ugodno vplivala na članstvo in ugled organizacije.

Aktiviziranje članstva.

Temu vprašanju je sekcija posvečala polno pažnjo in je bilo o njem govora na sejah upravnega in nadzornega odbora ter na predsedniškem zboru dne 14. novembra v Celju. Ugotovili smo, da je predvsem potreben večji stik med sreskimi društvi in sekcijo. Zato je bilo sklenjeno, naj obiščejo zastopniki sekcije sreska društva in jim ustno obrazložijo važnejše in tekoče zadeve. Po isti poti je mogoče predsednikom sreskih društev obvestiti zastopnike sekcije o položaju učiteljstva. To se je tudi zgodilo in so predsednik sekcije, podpredsednica in tajnik obiskali skoraj vsa sreska društva. Nadalje sta bili članstvu iznešeni dve konkretni nalogi:

1. zvišanje števila naročnikov Mladinske matice;

2. zbiranje podatkov o življenjskem standardu učiteljstva.

Učiteljstvo je, kakor je iz poročila razvidno, z veselim sprejelo te dve nalogi in se kažejo uspehi pri številu naročnikov Mlad. matice. Nekatera sreska društva so zbrala tudi podatke o življenjskem standardu učiteljstva. Vendar pa moramo delo na teh dveh vprašanjih še razširiti, ker bomo s tem koristili naši najvažnejši kulturni ustanovi ter naši zahtevi po zvišanju prejemkov.

Anketne pole.

Sekcija je razposlala na sreska društva posebne anketne pole s prošnjo, da jih ta pošlje v izpolnitev svojemu članstvu, ki naj pove svoje mnenje o delu organizacije, o zborovanjih in drugih akcijah, ki bi jih naj organizacija podvzela. Posebno važnost poлагamo na te anketne pole, ker v njih lahko učiteljstvo neovirano izjavi svoje mnenje glede vseh teh vprašanj.

Pravila JUU.

V smislu sklepov lanske banovinske skupščine in na podlagi odločbe glavnega odbora JUU, da naj izdelajo končni predlog za nova pravila sekcije za primorsko, savsko in dravsko banovino, smo po posvetovanjih pri vodstvu sekcije in na dveh sejah z zastopniki savske sekcije izdelali osnutek novih pravil. Predlog savske sekcije se razlikuje od predloga dravske sekcije samo po nazivu združenja. Zato smo poslali predlog na sreska društva, da o njem razpravljajo in dajo pooblastilo svojim delegatom za razpravo na banovinski skupščini. Kakor pa izgleda, tega vprašanja ne bo mogoče rešiti na letošnji glavni skupščini in bo prenešeno zopet v prihodnje poslovno leto. V novih pravilih smo poudarjali načelo razbremeniti centralo JUU v Beogradu s tem, da se ji odvzame kulturno in socialno delo in načelo po gospodarski osamosvojitvi banovinskih sekcij.

Pravilniki.

Upravni in nadzorni odbor sta sprejela na svojih sejah in izročila v potrditev izvršnemu odboru JUU dva pravilnika: pravilnik odseka »Učiteljski pokret« in pravilnik odseka učiteljic. Poleg tega je upravni odbor sprejel poslovnik za blagajnike sreskih učit. društev, ki je bil vsem sreskim društvom dostavljen.

Napadi na učiteljstvo in učiteljsko organizacijo.

»Slovenec« z dne 14. septembra je priobčil odgovor bivšega referenta min. prosvete in sedanjega nadzornika za srez Ljubljana vzhodni del F. Erjavca pod naslovom: »Prizanesljivo ravnanje.« Z ozirom na ta napad na slovensko učiteljstvo smo priobčili svoje načelno stališče v 9. štev. »Učit. tovariša« od 23. septembra 1937. Odklonili smo v svojem odgovoru »prizanesljivo ravnanje« in zahtevali strogo remediuro. Drugi napad je bil objavljen v listu »Gorenjec« od 10. oktobra, kjer pisec navaja, da je večina slovenskega učiteljstva združena v JUU, ki zanika slovenski jezik. Ugotavljam to, kar sem ugotovil že na predsedniškem zboru v Celju, da naša organizacija ni nikdar zanikala slovenskega jezika, ampak je nastopala proti vsaki akciji, ki je nosila simptome narodne nestrpnosti.

Položaj vodstva sekcije.

V laskem poročilu za banovinsko skupščino smo obširno poročali o položaju, v katerega je zašlo vodstvo sekcije, oziroma posamezni funkcionarji, pa tudi predsedniki sreskih učiteljskih društev. Pri tem smo konkretno navedli disciplinske preiskave in sodne tožbe, ki so bile proti poedincem naperjene. Disciplinske preiskave se še do danes niso ganile z mrtve točke. Sodne preiskave so rešene. Predsednik tovariš Kumelj je bil na razpravi 22. septembra t. l. pri sodišču v Slov. Bistrici popolnoma oproščen. Bil je obtožen, da je govorec o disciplinskih predpisih na zborovanju sres. društva v Slov. Bistrici klevetal uradne instance. Na to je bil obsojen od sreskega načelstva Maribor levi breg na globo oziroma na 6 dnevni zapor. Na pritožbo je bil tudi te kazni oproščen.

Naš tisk

»Učiteljski tovariš«

je naše stanovsko politično glasilo in je prav iz tega razloga tudi letos zastopal pravne in gmočne interese učiteljskega stanu, šole in prosvete sploh. V obstoječih razmerah ni bilo mogoče v glasilo dati onega borbenega povdarka vsem našim težnjam in zahtevam, vendar je prav »Učiteljski tovariš« s svojimi članki stalno opozarjal na vsa pereča vprašanja, ki zadevajo interese vsega učiteljstva. — Ker je bilo letos v proračunu le 44 števil, je moralo ob koncu leta izpasti nekaj števil, kar je povzročilo nekoliko neredno izhajanje lista. Toda proračuna ni bilo mogoče prekorati. Dosedanji urednik tov. Kocijančič je odložil uredništvo in s 44. številko je prevzel to dolžnost tov. Alojzij Bučar.

»Popotnik«

je izhajal v preteklem upravnem letu v dvojnih številkah, in sicer je izšla vsaka prvih treh izdaj na treh tiskovnih polah, medtem ko sta imeli zadnji dve izdaji po štiri strani več, ker je sekcija v smislu sklepa gospodarskega odseka na lanski banovinski skupščini povečala obseg lista za pol tiskovne pole. Proračun se radi tega ni obremenil, ker so se stroški krili z odtegljajem od uredniškega honorarja.

Tudi v tem letniku je uredništvo ostalo zvesto tradicijam »Popotnika«, tako da je, kolikor je to dopuščal tesno odmerjeni prostor lista, enakomerno upoštevalo prispevke iz teoretične in praktične pedagogike. Potrebno je namreč, da je med pedagoško teorijo in prakso pravo razmerje, ker drugače preti nevarnost, da nudimo učiteljstvu praktične primere iz šolskega dela brez znanstvene utemeljitve ter gradimo na pesku. Na drugi strani pa je tudi res, da vsaka teorija ostane pusta in odsekana veja, če se ne opira na prakso.

Pa tudi učiteljstvo samo, v kolikor se ni prodrlo v sodobne pedagoške probleme, čuti živo potrebo po pravilnem pojmovanju nove delovne in življenjske šole. Zato odklanja naš list tako teoretične, kakor tudi praktične prispevke problematične vrednosti. Da smo v tem letniku posvečali posebno pozornost šolski praksi ter ji odmerili nekoliko več prostora nego teoriji, je povsem razumljivo, če pomislimo, da je treba učiteljstvu pokazati ne samo, kaj naj se dela, ampak tudi, kako naj se dela. Učiteljstvo si želi, da mu priznani pedagoški praktiki na tipičnih primerih pokažejo plodove svojega dela v šoli. Naglasiti pa je treba, da v našem listu objavljeni praktični primeri iz šolskega dela niso zamišljeni kot vzorci za imitacijo ali slepo posnemanje, nego kot pobuda za razmišljanje ter izboljšanje vsakdanjega šolskega dela. Ker je problem šolske prakse in njen odnos do pedagoške teorije v zadnjem času vzbudil med učiteljstvom precej zanimanja, smo dalj v listu na razpolago tudi nekaj prostora za diskusijo, da se ta pereči problem stvarno in objektivno razčisti.

Posebno pažnjo je posvečal »Popotnik« v tem letniku tudi poizkusnemu šolskemu delu. V ta namen je otvoril posebno rubriko pod naslovom »Šolski poizkusi«, da bi s tem vzbudil v slov. učiteljstvu čim večje zanimanje za poizkusno šolstvo v smeri delovne in življenjske šole ter čim živahneje stremljenje po oživetvorenju poizkusnih razredov in šol na našem ozemlju, saj so take šole prvi pogoj za uresničenje šolske reforme tudi pri nas. Ni nobenega dvoma o tem, da šolstvo naše mlade države, če se hoče osamosvojiti ter postaviti na lastne noge, brez poizkusov ne bo moglo izhajati. Poizkusne šole pomenijo in dokazujejo obnovitveno kulturno delo. V deželah brez poizkusnih šol se pojavlja nevarna otraplost pedagoškega mišljenja. Učiteljstvo kaj lahko zapade v nekritično odvisnost od tujine, prezre domače prilike, ter pričakuje čudežev od tujih vzorov, čeprav jih le površno pozna. Država brez poizkusnih šol je pedagoški brezpomembna, medtem ko vzbujajo države s preizkušenimi in priznanimi reformami na področju šolstva pozornost tujine. Naša zahteva mora torej biti: Noben šolski okraj brez poizkusne šole in poizkusnih razredov!

»Popotnik« je posvečal svojo pažnjo tudi drugim sodobnim pedagoškim problemom, da opraviči svoj podnaslov kot časopis za sodobno pedagogiko ter koraka z duhom časa. Zato je, kljub vsem težočam, podpiral vsako akcijo za samoizobrazbo učiteljstva in za napredek slov. šolstva. Pozorno je zasledoval razvoj pedagoške znanosti tudi pri drugih, zlasti bratskih in prijateljskih narodih, ker se zaveda, da se ne moremo povsem osvoboditi tujine, vendar smatra za nujno potrebno, da obrača pozornost učiteljstva predvsem na naše prilike in potrebe. Če se hočemo na področju našega domačega šolstva čim bolj osvoboditi, mora biti naša prva skrb, da tudi sami raziskujemo naše posebne vzgojne prilike, da proučujemo telesni in duševni razvoj slovenskega otroka in njegovo okolje, da sami iščemo in delamo poizkuse ob domačih vrelcih, na domačih tleh in da razrešujemo vzgojne probleme z vidika naših potreb in naše duševnosti.

Žal se mora naš list stalno boriti s tehničnimi težočami, tako da je radi pomanjkanja prostora marsikateremu priznanemu pedagoškemu delavcu odvzeta možnost sodelovanja pri našem pedagoškem glasilu. Naš pedagoški tisk se kvalitativno uspešno uveljavlja doma in v tujini, zato je velika škoda, da nas kvantitativno tako slabo reprezentira.

Mladinska matica.

Preteklo leto je bilo za Mladinsko matico eno najbolj delavnih in najbolj uspešnih let. Po letih krize nismo le ustavili padanje, posrečilo se je celo število naročnikov dvigniti za skoro 3000. Tako se je letos »Naš rod« tiskal v poprečni nakladi od 23.000, naše redne publikacije pa v 23.100 izvodih.

Če štejemo tudi knjige, ki so izšle za lanske naročnike, so izšle v letošnjem šolskem letu poleg »Našega roda« še: Nana, mala opica, Ovčar Runo, Šimej iz Roža, Mihec in Jakec, III. izdaja, Palčki, Ciciban čita I. zvezek, Ciciban čita II. zvezek, Grajski vrabec, Hribčev Grečec in Zgodbe o bombau.

Vse te knjige so izšle z vštetim letnikom »Našega roda« v skupni nakladi 164.100 izvodov.

Ribičičevi »Palčki«, ki so izšli v luksuzni izdaji v barvnem tisku, so bili razprodani v dobrih treh tednih in prav tako prvi zvezek »Cicibanove knjižnice«. Izhajanje »Cicibanove knjižnice« je sprejelo učiteljstvo z veseljem, saj dobro služi za pomoč pri čitanju v prvih razredih.

Vse knjige so bogato ilustrirane. Bolj še kot na opremo pa se je polagala pažnja na vsebino. Da bi dobila kvalitetna dela, je razpisala Mladinska matica tudi letos literarne nagrade. Odziv na te natečaje je čimdalje večji. Na lanski razpis je tekmovalo 23 avtorjev, kar predstavlja naravnost rekordno število. Ker je tov. Ribičič iz znanih vzrokov odtegnil svoj nagradni rokopis, sta bili razdeljeni letos samo dve nagradi. Nekateri rokopisi pa so bili odkupljeni, tako da ima sedaj Mladinska matica v pripravi po en rokopis od Bevka, Ingoliča, Seliškarja, od Kunsta in Severjeve.

Mladinska matica postaja vedno bolj znana. Samo letos se je udeležila razstav periodičnega tiska v Beogradu in Sofiji ter razstave mladinske knjige v Zagrebu in v Brnu. Sama pa je priredila o priliki pedološkega kongresa v Ljubljani razstavo slovenske mladinske knjige in slovenske mladinske ilustracije.

Za publikacije Mladinske matice se kaže v zadnjem času tudi iz krogov izven Slovenije živahno zanimanje, kar pričajo že ocene,

ki jih prinašajo o »Našem rodu« in knjigah razni hrvaški, srbski, bolgarski in češki listi.

Iz naših izdaj je izšla letos v hrvatskem prevodu Seliškarjeva povest »Bratovščina Sinjega galeba« in hrvaška imitacija »Miha in Jakca«. Ista Ribičičeva slikopisna povest je izšla v posebni izdaji tudi v Juljski Krajini, druga izdaja Seliškarjevega »Rudija« pa v založbi »Merkur« v Ljubljani. Več krajsih prevodov iz »Našega roda« so prinesli tudi srbski in češki listi.

»Naš rod« je bil letos prav živahen in pester. V njem je sodelovalo nad 50 pisateljev in pesnikov in nad 20 ilustratorjev. Le žal, da je opremo kvaril razmeroma slab papir. Papir je delal odboru sploh velike glavice. Ko so se zbrali dokazi, da ne odgovarja ponudbi, se je vsa zaloga papirja vrnila tavnici, ki jo je morala sortirati. Za prihodnje leto si je odbor zasigural boljši papir za »Naš rod« in knjige. Ali papir ni bil edina skrb odbora. V 12 rednih sejah, v 6 sejah ožjega odbora in eni seji literarnega odseka so se obravnavala številna vprašanja, delali razni načrti, kako naše publikacije izboljšati in razširiti. Poskušala se je organizirati razprodaja naših publikacij tudi v drugih banovinah, kjer živijo večje kolonije Slovencev, posebno v Beogradu in Zagrebu. Delali so se načrti za izdaje uspešnih izrednih publikacij, za izdajanje »Našega roda« v bodočem letu v 9 številkah. Posvečala se je posebna skrb tudi gospodarskemu stanju Matice in razprodaji stare knjižne zaloge.

Gospodarsko stanje Mladinske matice ni neugodno. Nima sicer velikih dobičkov, saj zato tudi ni bila ustanovljena. Vse premoženje Matice je prav za prav v zalogi papirja in v knjižnih zalogi, kjer je 14. 769 broširanih in 2170 vezanih izvodov rednih publikacij, 3619 broširanih izvodov in 639 vezanih izvodov izrednih publikacij ter 366 letnikov »Našega roda«, vezanih v polplatno in 33 letnikov vezanih v celo platno.

Po dnevnih cenah bi predstavljale redne publikacije, ki so v zalogi, 76.436 din, izredne publikacije 39.704 din in vezani letniki »Našega roda« pa 8676 din, kar da skupno 124.816 din. Tudi pri 50% odbitku pomeni ta zaloga še vedno nad 60.000 din vrednosti. Čeprav izgleda ta zaloga velika, predstavlja pa v resnici komaj 2% celotne naklade.

Podrobnosti iz sejnih zapisnikov ne bomo navajali, ne darov, ki so se dajali iz te knjižne zaloge obmejnimi knjižnicam in društvom, ne podrobnosti o podpori talentiranemu učencu Tomažu Kvasu.

Omeniti pa je treba, da je tov. Skulj odložil predsedniško mesto. Namesto njega je vodil posle podpredsednik tov. Ločniškar. V načrtu za prihodnje upravno leto pa je, da se odbor poživi v nekaterimi novimi člani, ki pojdejo s svežimi močmi na delo.

Pred 11. leti se je ustanovila Mladinska matica z namenom, da poživi in izboljša mladinsko šolstvo, da poceni mladinsko knjigo in jo razširi tudi v najzakotnejše gorsko selo. Če pregledamo vse dosedanje Matično delo, vidimo, da je ta desetletka povsem uspešna.

Doslej je izdala naša mladinska založba 9 letnikov »Našega roda«, 41 rednih in 9 izrednih publikacij v skupni nakladi 1.099.900 izvodov. Doslej je vrgla torej ta naša ustanova že nad milijon knjig med našo mladino.

Mladinska matica je postala tako ena najpomembnejših založb v naši državi. To je vsekakor uspeh našega učiteljstva!

Za svoje kulturno delo je prejela Mladinska matica posebno zahvalo od Kraljevega fonda. Ta zahvala gre predvsem našim požrtvovalnim poverjenikom in vsemu našemu učiteljstvu, ki z mravlično pridnostjo širi dobro knjigo in opravlja svojo lepo misijo med našo mladino.

Pri takih požrtvovalnih delavcih gledamo lahko z zaupanjem v bodočnost.

Odseki sekcije

Šolsko upravni odsek

je imel 2 seji, na katerih je razpravljajl in pripravil predloge za fin. zakon za 1938./1939. leto, ki so bili objavljeni v okrožnici in v »Učit. tovarišu«. Pripravil in korigiral je pravilnik o sestavi in vodstvu »Rangne liste«. Tekoče zadeve pravnega značaja je odsek sproti reševal in dajal nasvete na zadevna vprašanja, sestavljal članom prošnje in pritožbe na razna oblastva v načelnih zadevah.

Učiteljski pokret.

Kmalu bosta minili dve leti, odkar se je »Učit. pokret« uvrstil med ostale delovne odseke naše sekcije. Danes lahko mirno ugotovimo, da je prestal to dobo z odličnim uspehom. Njegovo delo, ki ga je prvo leto pripravljajl in propagiral, v letošnjem poslovnem letu pa toliko v svoji rubriki v našem stanovskem glasilu, kolikor v njegovi prilogi v »Prosveti« sistematično zastavljal in nadaljeval, nas opravičuje do najlepših nad tudi za bodočnost. Že danes je gotovo, da bi morali s tem delom nemudoma začeti, ako bi ne bilo še zastavljeno.

Letošnja »Prosveta«, ki je zaradi finančnih razlogov mogla iziti samo na 64 straneh, nam je prinesla obilico dragocenega gradiva. Vse slovensko učiteljstvo uvaža v intenzivno sistematično raziskavanje razmer, v katerih rase naš otrok. Ker so naši obmejni kraji prav danes naša posebna bol in skrb, je bila prva številka »Prosvete« posvečena izključno takim najkrajšim prilikam.

Ves letošnji material »Prosvete« je zbudil ne samo pri učiteljstvu, marveč tudi pri najrazličnejših naših prosvetnih, humanitarnih in narodnoobrambnih društvenih centralah ter pri naših oblasteh veliko zanimanje in odobravanje.

Vsem tem daje na roko dragoceno statistično snov za njihovo nadaljnjo orientacijo in ukrepanje. »Prosveta« je postala mahoma

iskan list in to ne samo v Sloveniji, temveč tudi izven njenih mej. Trdno smo prepričani, da njen zgled ne bo ostal brez požrtvovalnih posnemovalcev bodisi pri nas, bodisi v ostalih banovinah naše države.

»Učiteljski pokret« se zaveda, da je storjen z letošnjim letom šele prvi korak na dolgo pot, ki bo zahtevala še veliko truda posameznih pokretašev, od strani naše organizacije, ki je že letos pokazala toliko resnega razumevanja za to delo, pa še mnogo moralne in gmotne pomoči.

Poleg zgolj stvarnega dela, ki ga vrši »Učiteljski pokret« v okviru svojega programa, pomenja njegov pojav v naši organizaciji tudi drugače dragoceno gibanje, čigar koristne posledice se kažejo že v vseh področjih. Pri tej konkretni svoji nalogi zbrani tovariši in tovarišice pomenjajo za vso našo organizacijo zelo pozitivno pridobitev. S tega tako rekoč nestransko torišča so pritegnjene zlasti mlajše moči neposredno v življenje naše organizacije, v vse njeno nehanje in dejanje. Za vzgojo in uvod našega naraščanja v organizacijo življenja smo dolgo pogrešali sodobnega torišča, kjer bi mogli naši mladi tovariši(-ce) prispevati najboljše del svojih sil. »Učiteljski pokret« je postal nekaka odskočna deska v sredo našega celokupnega dela za celo vrsto našega najagilnejšega naraščanja. Pot »Učiteljskega« pomenja pot v življenje sploh, v naše sodobno gospodarsko in kulturno življenje, zato pa tudi ploden korak v našo organizacijo samo, ki postaja za njihovo sodobno hotenje naenkrat nujna organizacijska oblika in nepogrešljiva opora. Niti organizacija sama, niti razmere v njej ter njen položaj v narodu samem ne morejo veljati za nobenega resničnega pokretaša kaka »nepotrebna količina« temveč vir moči za nje same in jamstvo za plodno delo za šolo, narod in stan. Prepričani so že danes, da bo prav ta povezanost z njihovimi stanovskimi tovariši mogočeno oplojevala njih same in vse njihovo delo. Z začetnega svojega konkretnega dela bodo dopeli v najkrajšem času svojega raziskovanja in hotenja v polno problematiko našega naroda, s tem pa tudi do neizogibne zavesti, da morejo premagati vse ovire na svoji poti le, če so trdno povezani v stanovski organizaciji, kajti le v občestvu rase moč in učinkovitost stremeljenja in dela posameznikov. Njihovo lastno hotenje jih bo dovedlo nujno v živ odnos in interes do stanovske organizacije, zato pozdravljamo in podpiramo tudi s tega vidika njihovo delo.

Odsek učiteljic

je imel v minulem letu 8 rednih sej in dva sestanka skupno z zastopnicami različnih ženskih društev.

Namen odseka učiteljic je vzgoja tovarišic k čim bolj samostojnemu udeleževanju v stanovskih in društvenih vprašanjih in zbujanje zanimanja za splošne ženske zahteve.

Že na lanskim banovinski skupščini je bil poudarjen namen odseka učiteljic, ker so bile nekatere tovarišice proti ustanovitvi odseka, češ, da se cepi moč in delo. Vendar se je pokazalo že letos, da je delo odseka pravilno usmerjeno, ker se je dvignilo zanimanje tovarišic, saj same občutijo, da je treba večkrat krepko zagovarjati in braniti svoje pravice in dvigniti glas za zboljšanje svojega položaja v materialnem, moralnem in pravnem oziru. Pri nekaterih ženskih društvih so izbrali le poverjenico, ponekod se je konstituiral ožji ali celo širši odbor. Posebno agilen in vreden pohvale je odsek učiteljic pri sreskim društvu Ljubljana - mesto, ki budno sledi vsemu delu, se večkrat sestaja in obravnava vsa aktualna vprašanja in stavi razne predloge.

O Veliki noči se je vršil širši sestanek, vendar je bila udeležba poverjenic sreskih društev jako slaba, kar pa nam še ne jemlje upanja, ker je bilo iz njihovih poročil razvidno kako težak je ponekod začetek, da pa se bo po vztrajnem delu kmalu pokazal uspeh.

Odsek učiteljic je sestavil podroben načrt dela, ki je bil odobren od upravnega in nadzornega odbora sekcije in razposlan vsem sreskim društvom. Odsek je dobil tudi svoj pravilnik.

Odsek učiteljic je proučeval na svojih sejah šolski zakon in sestavljal spremenjevalne predloge, ki bodo v prid učiteljicam, da se s tem izenačijo po delu, po dolžnostih in pravicah z moškimi tovariši.

Odsek je izvedel obširno dve anketi: a) o delu učiteljic na vasi, b) o vtisu, ki ga je napravil amandman o celibatu na tovarišice. Prejel je več odgovorov, od katerih je najboljše objavil v »Učiteljskem tovarišu«. Anketa je pokazala, da je bila umestna, ker je pokazala sliko naše učiteljice, obenem pa smo iz odgovorov posneli dobre predloge in zamisli.

Da se zainteresira in aktivizira čim širši krog tovarišic in da se jim olajša delo, je odsek učiteljic preskrbel več primernih predavanj, jih razmnožil in stavil odsekom sreskih društev na razpolago. (Predavanja: »Naloga učiteljice na vasi«, »Kam z dekleti?«, »Naše ženske organizacije v luči sedanjosti«, »Poklicna vzgoja žene«, »Vojna, njeni učinki in posledice«). Prijave za predavanja so bile od strani sreskih društev precej neznatne, zato je bilo sklenjeno, da se v prihodnjem šolskem letu razpošljejo vsem sreskim društvom, ki jih bodo obravnavala na sestankih učiteljic in na skupnih zborovanjih.

Da se informiramo o položaju učiteljic v drugih državah, je odsek sestavil vprašalne pole, ki jih bo razposlal na Češkoslovaško, v Bolgarijo, Francijo in na Norveško. Ko bomo zbrali vse odgovore, jih bomo priobčili v »Učiteljskem tovarišu«.

Za članke o pokretu učiteljic je pridobil odsek v »Učiteljskem tovarišu« stalno rubriko. Vse učiteljice vabimo k sodelovanju s članki ali vsaj nasveti, o čem naj bi se razpravljalo.

Aliansa ženskih pokretov je pripravila delegacijo za avdienco pri g. predsedniku vlade in pri g. prosvetnemu ministru. Na listi za deputacijo je bila tudi predsednica odseka učiteljic tov. Krista Lukič, ki se pa radi nenadnega sprejema ni mogla udeležiti in jo je zastopala tovarišica iz izvršnega odbora iz Beograda. Zastopnice so predložile g. ministrom obširno poročilo o položaju poročenih državnih uradnic in opozorile na padanje rojstev pri poročenih uradnicah. Zaradi tega je izvršni odbor JUU zahteval iz večjih mest podatke poročenih učiteljic s posebnim oziranjem na število rojstev. Odsek je izdelal to statistiko najprej za Ljubljano in okolico in jo marca meseca odposlal. Bil pa je mnenja, da se bo prava slika pokazala šele s podatki poročenih učiteljic vse banovine. Zato je izvršil pred kratkim obširno statistiko. Razposlana bo vsem sreskim društvom, izvršnemu odboru JUU in gg. ministrom. Ta statistika bo dobro služila pri akciji za zboljšanje prejemkov poročenih učiteljic. Kako potrebno je bilo, da imamo jasen pregled, nam pokažejo te številke: V dravski banovini je 1047 poročenih učiteljic. 65,3 % njihovih mož je v državni službi, večini vsi v nižjih položajih. Samoupravnih in privatnih uradnikov ter upokojencev je 12,2 %, v svobodnih poklicih 15,9 %, brezposelnih pa 6,5 %. Iz tega je razvidno, da je marsikje žena edini vzdrževatelj družine.

Število rojstev v zadnjih štirih letih znaša povprečno 71 otrok na leto, da pride na vsako družino 0,06 rojstev na leto. Ti porazni podatki so vsekakor posledica močno zmanjšanih prejemkov poročenih učiteljic.

Spomladi je pevski zbor bolgarskih učiteljic posetil Ljubljano in odsek učiteljic je smatral za svojo dolžnost, da jih je priskrben sprejel in jim pripravil čim ugodnejše bivanje med nami. Naše bolgarske sestre so imele na koncertu popoln uspeh in so odnesle najlepše vtise iz naših krajev. Na pobudo odseka je tajnica pevskega zbora bolg. učiteljic predala o bolgarski ženi. Zelo zanimivo predavanje je obiskalo precej učiteljic in še več zastopnic raznih ženskih društev.

Na zadnjih sejah je odsek sestavil okroglico vsem sreskim učiteljskim društvom in njihovim odsekom učiteljic, kjer jih kliče k narodno obrambnemu delu, posebno v severnih krajih naše domovine. V zvezi s predavanjem »Ženino delo za narod« smo predlagali razne gospodinske, šivalne in higienske tečaje za žene, obdaritve dece s pomočjo dobrodelnih društev in podpor, organiziranje delovnih taborov in širjenje dobrega in poučnega čtiva med ženami in dekleti. Upamo, da bodo tovarišice z navdušenjem sprejele ta program in šle na delo za dobrobit in obrambo naroda.

Odsek učiteljic je poslal za banovinsko skupščino sledeče predloge:

1. Ponavljamo svojo zahtevo, da se izenačijo prejemki poročenih učiteljic z ostalimi, ker je krivično in nemoralno ter delu v škodo, da je del učiteljstva slabše plačan od ostalih, čeprav opravljajo enako delo.

Po statistiki, ki jo je izdelal odsek učiteljic, je razvidno, da je število rojstev v družinah poročenih učiteljic v zadnjih letih nezadostno ter znaša na družino 0,06 %, kar je gotovo posledica nezadostnih prejemkov zaradi ukinitve draginskih doklad, stanarine in kuriva.

2. Zahtevamo, da se ukine celibat učiteljic, ker pomenja kratenje osebnih in državljskih pravic, zajamčenih po ustavi.

3. Pouk na učiteljskih naj se reorganizira tako, da bi bili bodoči učitelji in učiteljice dovolj poučeni o gospodarstvu in združništvu, učiteljice pa naj dobe še posebej praktičen pouk iz gospodinjstva in o negi dojenčkov.

Razmere so namreč pokazale, da je omejeno znanje učiteljstva pri izvajanjskem delu najbolj potrebno.

4. Zahtevamo, da se pri sprejemu v I. letnik učiteljice ne dela nikakih razlik med moškimi in ženskimi prosilci, ne glede števila in ne glede predizobrazbe, torej naj se sprejme isto število dijakov kakor dijakov iz gimnazij kakor iz meščanskih šol. Pri vseh prosilcih naj se upoštevajo le boljši učni uspehi.

5. Pri razpisu upraviteljskih mest na mešanih šolah naj bo razvidno, da za ta mesta lahko prosijo tudi učiteljice, kakor jim je po zakonu dana možnost.

6. Zahtevamo, da ponovno stopi v veljavo § 87. u. z., ki daje učiteljicam - materam z nad 3 otroki po 20 letih službe pravico do upokojitve na lastno prošnjo.

Gospodarski odsek.

Sekcija JUU je osnovala leta 1931. gospodarski svet, ki je posvetovalni organ upravnega odbora sekcije in v katerem so zastopane vse učiteljske gospodarske in socialne ustanove.

Naloga gospodarskega sveta je mnogovrstna. Gospodarski svet se bavi z napredkom stanovskega gospodarstva, tvori vez med posameznimi stanovskimi gospodarskimi in socialnimi ustanovami in išče pota, kako ustanoviti čim tesnejšo gospodarsko vez med našimi ustanovami, da se bodo medsebojno podpirale ter jih krepile.

Konkretna naloga gospodarskega sveta je, da na podlagi sistematične gospodarske vzgoje učiteljstva dvigne krog združnikov in članov pri stanovskih združenjih ter tako dvigne tudi veljavo in kredit ustanov. Ena izmed glavnih nalog gospodarskega sveta pa je gospodarska osamosvojitev in okrepitev vsega stanu in ustvaritev prave podlage za uspešno idejno borbo in pridobitev upoštevanja učiteljskega stanu v javnosti.

Jasno je, da se mora gospodarski svet baviti z vsemi vprašanji naših stanovskih gospodarskih ustanov in po potrebi tudi z njihovimi reorganizacijami in napredkom. Največjo pozornost pa je v letošnjem letu poklanjal Učiteljski

tiskarni. Organiziral je po svojih srezih poverjenike Učiteljske tiskarne, ki so nabirali med učitelji novih združnikov, na zborovanjih poročali o stanovskih gospodarskih ustanovah in priporočali učiteljstvu, naj vse svoje potrebščine kupuje v stanovskih podjetjih.

Da se je olajšal nakup blaga združnikom za lastno uporabo, je gospodarski svet razposlal okroglice z navodili za otvoritev kredita. Ta akcija je v korist družinskim očetom in tudi ostalemu učiteljstvu. Le želeli je, da se učiteljstvo čim bolj poslužuje te ugodnosti.

Izdelal je nov izkaz združnikov, ki so ga prejeli vsi poverjeniki in društva, da bodo imeli točen pregled, kako napreduje naša akcija za zvišanje števila združnikov.

Skladno s sklepom lanske banovinske skupščine je izdelal gospodarski svet referat za »Gospodarski dan«. Referat je bil informativne narave za vse učiteljske gospodarske in socialne institucije in je obsegal posebno poročilo o Učiteljski tiskarni. Temu dnevu so skoro vsa sreska društva posvetila eno izmed svojih zborovanj. Na zadnji banovinski skupščini je bil sprejet nasvet, naj pristopi vsak organiziran učitelj kot združnik k Učiteljski tiskarni. Akcija za nabiranje novih združnikov je prinesla do danes skoraj 250 združnikov in prepričani smo, da se bo prihodnje leto ponovno odzvalo visoko število učiteljev in učiteljic.

Moramo pa poudariti, da težke gospodarske prilike med učiteljstvom ovirajo gospodarski svet pri njegovem delu. Zato pa naj se učiteljstvo s pravim pojmovanjem nastalih razmer oprime dobrin, ki jih nudi Učiteljska tiskarna in upošteva navodila, ki jih prejema od gospodarskega odseka potom sreskih društev in poverjenikov.

Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov.

Ta odsek posluje pri sekciji že več let in je ravno v zadnjem poslovnem letu pokazal veliko agilnost. V svoj krog je zbral brezposelne učite. abituriente in je bil v stalnih stikih s pododsekom mariborskih brezposelnih abiturientov. Zbral je statistične podatke o brezposelnih abiturientih, postavitvah, praznih učiteljskih mestih in o socialnih razmerah, v katerih živi danes okoli 450 abiturientov, ki čakajo na koček kruha že več let. Ti podatki so koristno služili za sestavo brošur, spomenik in predstav ter intervencij za nove namestitve. Vse to je bilo mogoče izvršiti odseku le s pomočjo slovenskega učiteljstva, ki je brezposelne abituriente moralno in v prvi vrsti tudi gmotno zvesto podpiralo. Odsek računa tudi v bodoče na vsestransko podporo učiteljstva, organiziranega v JUU. Radi povezanosti med brezposelnimi abiturienti in organizacijo je sklical odsek več članskih sestankov, na katerih so bila razna predavanja in razgovori o stanju in o bodočem delu.

Odsek je priredil dne 2. decembra 1937. akademijo pod pokroviteljstvom sekcije JUU. Čisti dobiček je bil namenjen za podporo najrevnejšim abiturientom.

Sekcija JUU je finansirala abiturientom tečaj za slikanje na les, ki ga je vodil ravnatelj g. Novak. Tečaj je posejalo okoli 20 članov. Vršil se je v mesecu februarju in marcu.

Za proračunsko debato je odsek skupno z brezposelnimi profesorji izdal brošuro »Naše šolstvo« in spomenico. Oboje je bilo odposlano vsem slovenskim poslancem, senatorjem in ministrom. Stroške je krila sekcija JUU. Prva jugoslovanska plavalna šola je bila priredila v maju za člane odseka brezplačen plavalni tečaj, ki ga je posejalo 30 članov.

Odsek je bil v stalnih stikih z mariborskimi in zagrebškimi tovariši. Sodeloval je to leto posebno še z »Društvom brezposelnih proforskih kandidatov«, s katerim je skupno reševal razna vprašanja in pokrenil razne akcije.

Odsek je preskrbel instrukcije in vzgojiteljska mesta nekaterim abiturientom, da bi na ta način tudi gmotno pomagal svojim članom.

O svojih težnjah je odsek stalno obveščal javnost potom dnevnega časopisja.

Odsek za strokovno nadaljevalne šole

je na svojih sejah razpravljalo o novih predlogih za spremembo uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah, ki je izšla v »Službenem listu« 27. febr. 1935., 17. kos. V predlogih za spremembo so bila podana točna navodila za spremembo uredbe in pravilnika. Vsi predlogi so bili poslani izvršnemu odboru v Beogradu s prošnjo za dostavitev zastopnikom trgovskih in obrtnih zbornic, ki so zborovale v Beogradu meseca februarja 1938. Odsek se je dalje zavzemal za zvišanje honorarjev učiteljstvu ter za prvenstveno upoštevanje učiteljstva pri nastavitvah.

Šolski radio,

ki je ustanova sekcije JUU, je zaključil poslovnost leto z Vidovdansko proslavo. Smoter tega odseka je, omogočiti šolski mladini spoznavanje domače grude potom raznih predavanj, pokrajinskih oddaj in glasbenih prireditev. Ravno tako je omogočeno seznaniti šolsko mladino tem potom s kulturnimi, zgodovinskimi in zemljepisnimi znamenitostmi drugih narodov. Šolski radio se je povsem zavedal svojega smotra in je vsa pažnjo polagal na programe oddaj, ki morajo biti za mladino res primerne in na višku. Med letom je bilo 65 oddaj: 3 proslave, 4 akademije, 1 pokrajinska oddaja, 5 slušnih iger, 1 pevski nastop, 4 nastopi z učenci, 3 razgovori z učenci, 7 glasbenih predavanj s petjem, 1 dialog z glasbenimi vložki, 2 predavanja s petjem in spremljanjem na klavirju, 2 predavanja s petjem in reproducirano glasbo, 4 predavanja z recitacijami, 7 dialogov in 21 drugih predavanj. Radijska oddaja postaja in kr. banska uprava sta tudi v tem poslovnem letu pripomogli z denarno podporo, da sta ostali v programu 2 tedenski oddaji. Le meseca junija je bila

po 1 tedenska oddaja radi skrčenja programa v radijski postaji. Šolski radio se zaveda, da svojih nalog ne more vršiti v polni meri. Temu je krivo pomanjkanje materialnih sredstev in je v nemali meri tudi nizko število radijskih aparatov na šolah.

Učiteljski pevski zbor — Emil Adamič.

Na zborovi skupščini dne 5. julija 1937. je bil izvoljen sledeči upravni odbor: predsednik Supančič Drago, podpredsednici Šubert Štefanija in Andreja Skulj - Grumova, tajnik Rupnik Vinko, gospodar Lumbar Boggo, arhivar Lumbar Gabrijel; odborniki: Andoljšek Ludvik, Tavčar Ljudevit, Petrovič Mara in Flego Mara; njih namestniki pa Rugelj Zora, Kneisel Vida in Velnar Amalija.

V poslovnem letu 1937./38. je imel upravni odbor 10 rednih in 2 skupnj seji z artističnim zborom, na katerih je obravnaval deloma priprave za pevske tečaje, koncert v Ljubljani, turnejo po Bosni in Dalmaciji in sprejem pevskega zbora bolgarskih učiteljic iz Sofije, deloma predloge artističnega odseka glede izdaje glasbenega priročnika »Materinski dan«. Artistični odbor je imel 3 redne seje.

S pevsкими tečaji v avgustu (3 dni), oktobru (3 dni), decembru (3 dni) in januarju (3 dni) se je članstvo UPZ pripravilo za koncert v Ljubljani, ki je bil dne 10. januarja 1938. Na koncertu, ki se je vršil v veliki dvorani Filharmonije, je nastopilo 80 članov in članic UPZ s skladbami iz moderne glasbene literature ter dokazal, kako potrebna institucija je UPZ za propagando sodobne moderne muzike.

Z istim koncertnim programom je namestnik UPZ nastopil 14. februarja 1938. v Mariboru v korist tamkajšnjega Učiteljskega doma. Mariborski tovariši so pa koncert spričo mnogih predpustnih zabav in drugih prireditvev ter visoke najemnine za dvorano v Unioni odsvetovali ter priporočili prenos koncerta na mesec oktober t. l.

Od 24. do 28. aprila t. l. je posetil Slovenijo pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije. UPZ je aranžiral skupno z odborom učiteljic koncerte v Ljubljani, Škofji Loki in Trbovljah. Tovarišice iz Sofije so bile povsod najpriljubljenejše sprejete in so v vseh navedenih krajih pele pred polnimi dvoranami. Njihovi koncerti so bili manifestacija slovenske vzajemnosti med jugoslovanskim in bolgarskim narodom. UPZ se zahvaljuje vsem tovarišem in tovarišicam, ki so s svojim delom pripomogli, da so tovarišice iz Bolgarije odnesle iz Slovenije najlepše spomine. Istočasno velja najlepša zahvala tudi našim oblastem ter učiteljskim ustanovam za gmotne podpore.

Največ pozornosti sta posvetila upravni in artistični odbor UPZ izdanju glasbene edicije »Materinski dan«, ki je izšla v začetku aprila 1938. Z izdajo tega glasbenega priročnika je UPZ izpolnil sklep lanske banovinske skupščine v Ljubljani in dal našim šolam ter učiteljstvu tako potrebno zbirko iger s petjem in mladinskih zborov za materski dan. Kljub občutni potrebi takega glasbenega priročnika in nizki ceni je razprodal zbor od 1000 komadov naklade le 335 izvodov, s čemer ni kril vseh stroškov. Izmed naročnikov je le 80 šol, ostale izvede so pokupili posamezniki in društva, nekaj izvodov tudi CMD v Ljubljani za slovenske izseljence. UPZ upa, da bo v prihodnjem poslovnem letu razprodal še preostale izvede in pričel nato s pripravami za izdajo glasbenih priročnikov za ostale šolske prireditve in proslave. Z izdajanjem glasbenih priročnikov ima zbor sicer mnogo dela in še več stroškov, kar bi bila najmanjša zapreka za izdajo celotne serije glasbenih priročnikov za različne šolske proslave, ako bi šole in učiteljstvo pridno segalo po izdajah.

Meseca maja t. l. je mislil UPZ pohiteti v Bosno in Dalmacijo ter s koncerti v Slav. Brodu, Zenici, Sarajevu in Mostarju, Dubrovniku in Splitu navezati kulturne stike s tamšnjim učiteljstvom. To pevsko turnejo je moral UPZ, kljub najprijaznejšim vabilom tovarišic in tovarišev iz Bosne in Dalmacije, preložiti na poznejši čas, ker se je javilo sicer zadostno, toda po glasovih nesorazmerno število pevcev in pevk.

Po sklepu seje upravnega odbora UPZ z dne 25. marca 1938. leta je priredil zbor dne 9. maja v ljubljanskem opernem gledališču s sodelovanjem 60 otrok ljubljanskih ljudskih šol, opernega baleta in vojaškega orkestra v proslavo materskega dne, Ribičičevo pravljico igr »V kraljestvu palčkov«. Radi velikega povpraševanja je ponovil igr dne 14. maja izrecno za šolsko mladino, a 5. junija za javnost po znižanih cenah. UPZ je namenil ves dobiček od predstav delno za fond v odkup Prešernove rojstne hiše, deloma za šolske kuhinje v Ljubljani. Predstave so vsakokrat napolnile do dobra dvorano, toda radi visoke najemnine za gledališko dvorano in ostalih stroškov za nabavo celotne garderobe ter vseh rekvizitov ima UPZ deficit, ki ga bo pokrila s predstavami v jeseni ter z izposojanjem garderobe in rekvizitov, ki je učiteljstvu na razpolago.

Upravni odbor UPZ se je mnogo bavil z vprašanjem reorganizacije pevskih tečajev, katerih se članstvo v času šolskega leta radi prezaposlenosti z delom v šoli in zunaj nje ni moglo polnoštevilno udeleževati ter nuditi dovolj garancije za uspešne nastope. Odločil se je, da bo z ozirom na to dejstvo v bodoče uporabljati za pevske tečaje čim manj šolskih dni ter prirejal v času velikih počitnic daljše pevske tečaje v kraju izven Ljubljane. Na teh tečajih bodo poleg običajnega študija koncertnega programa tudi predavanja glasbenoteoretskega značaja, ki bodo imela namen usposabljanje učiteljstvo za dirigente in pevske organizatorje ter posebna glasbeno-narodopisna anketa, ki bo usposobila članstvo UPZ za nabiralce in zapisovalce narodne pesmi. V ta namen je zbor že stopil v stike z voditeljem folklornega instituta v Ljubljani g. Maroltom,

ki je pripravljen pri imenovanju anketi sodelovati. — Prvi tak pevski tečaj se bo vršil letos od 11. do 25. julija v kraju, ki ga bo UPZ pravočasno naznanil.

UPZ je začel iskati tudi stike s stanovskima pevskima društvoma »Filipovičem« v Zagrebu in »Marinkovičem« v Beogradu v svrhu skupnega dela na glasbenem polju. To skupno delo bi se nanašalo na skupne nastope, izmenjavo skladb in notnega materiala itd. Tak prvi skupni nastop je predviden za letošnjo jesen v proslavo 20 letnice osvobodjenja, za namenom pokazati razvoj naše glasbe od osvobodjenja do danes. Koncerti so predvideni v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Sofiji. Realizacija te velike in lepe zamisli zavisi od zavednosti članov posameznih zborov ter od moralne in gnotne podpore mero-dajnih činiteljev.

Ker so člani in članice UPZ raztreseni po vsej dravski banovini, so stroški za pev-ske tečaje visoki. Od članstva pa tudi ni mo-goče zahtevati, da bi žrtvovalo poleg časa in fizičnih moči še svoja itak skromna gnotna sredstva. UPZ je izdal v »Učit. tovarišu« večkrat poziv na učiteljsvo iz bližnjih kra-jev Ljubljane, da pristopi k zboru in tako omogoči sestavi priročen zbor, ki bi se lahko sestal kar najhitreje večkrat mesečno z naj-manjšimi stroški. Odziv je bil pa tako malen-kosten, da se razmere v tem pogledu še dolgo časa ne bodo spremenile.

V bodoče misli UPZ posvetiti vso svojo pozornost ustanovitvi skupne organizacije mladinskih zborov, ki bi imela namen podpi-rati delo posameznih zborov, prirejevati večje skupne nastope, nabavljati notni ma-terial itd. V najkrajšem času bodo šole spre-jele posebne okrožnice s prošnjo, da pošljejo UPZ natančne podatke o ustanovitvi, delova-nju in potrebah svojih mladinskih zborov.

UPZ uživa moralno in gnotno podporo od učiteljsva organiziranega v JUU. Le tej skupnosti in stanovski zavesti je pripisovati vse dosedanje uspehe zbora in le ta dva fak-torja sta poročila, da bo UPZ izvedel v bo-dočnosti še veliko dela, ki bo le v korist učiteljskemu stanu.

Ekskurzijški odsek

je pripravil potovanje v Bolgarijo. Radi ma-loštevilnih prijav je moral preložiti potovanje na prihodnje leto. Razpis bo objavljen še letos septembra in bodo lahko reflektanti me-sečno nalagali posamezne obroke v fond za to ekskurzijo.

Odsek za obmejno šolstvo.

Osnovanje tega odseka smo pokrenili že leta 1922. in pozivali k nadstrankarskemu vzajemnemu delu za dvig duhovnih, moralnih in gnotnih sil na naši meji. Načrti se žal niso uresničili radi nerazumevanja raznih organi-zacij. Do leta 1926. je imel ta odsek ožji delo-krog. Vodil je evidenco o obmejnem in manj-šinskem šolstvu ter potom sekcije opozarjal oblastva na razne nedostatke. 14. jan. 1926. sta sreski učiteljski društvi Maribor levi in desni breg obnovili svoj klic po večjem za-nimanju in upoštevanju obmejnih teženj ter potom Jugoslovanske matice izdali posebne vprašalne pole za skupno obmejno delo, pred-vsem za dvig obmejnih šol. Klic za združeno obmejno delo je iz istih razlogov kot prvič zamrl tudi drugič. Odsek je svoje delo nada-ljeval v prejšnjem pravcu. Prišli smo v dobo, ko so se ustanavljala številna društva. Povsod pa je moral sodelovati učitelj, ki je prihajal radi tega često v težke prilike. Cepili smo sile, prihajali v difference, dopuščali vmešavanje lajkov v naše službene posle, premalo nagla-ševali gospodarsko in socialno delo, drveli brez sistematičnosti za nesigurnimi cilji, in tako je ostalo vse naše prizadevanje na tem polju **iluzorno!** Nekako ob višku teh nezdružljiv po-javov je izpregovorilo med drugimi zopet učiteljsvo sreza Maribor levi breg pri zborova-nju 2. dec. 1937. Ob sodelovanju CMD in dru-gih priznanih obmejnih delavcev je društvo objavilo obširno resolucijo za koncentracijo in sistemizacijo obmejnega nacionalnega dela, do katerega naj bi prišli potom skupnih anket. V Mariboru smo tozadevne priprave začeli pod vodstvom našega obmejnega rešitelja ge-nerala Maistra, s čegar smrtjo je žal že l. 1934. ta akcija prestala. Zelo plodonosno je usmer-jal gospodarsko socialna krajevna proučeva-nja po sekciji osnovani »Klub prijateljev va-ške kulture«. Od l. 1934. dalje je ta odsek za-čel le »životariti«, to pa iz dveh razlogov: 1. Učiteljsvo, razočarano nad brezbriznostjo za obmejna in manjšinska vprašanja od stra-ni v to poklicanih, je vedno bolj odstopalo od tega brezuspešnega snovanja. 2. Učiteljsvo v notranjih predelih banovine pa radi nepo-znavanja obmejnih prilik ni več zdržalo v zanimanju za obmejna vprašanja. Iz teh raz-logov je pri lanski banovinski skupščini bilo prvotno celo izglasovano, da ta odsek sploh črtamo, ter se je le na zahtevo zastopnikov obmejnih učiteljskih društev sklenilo izvesti skupščinski sklep iz l. 1936., in je skupščina izvolila glavnega ali sekcijskega poročevalca za ta odsek, čegar člani so kot društveni po-ročevalci od društev izvoljeni zastopniki. Predvsem so tu mišljena severna obmejna društva in kočevsko ter je s tem delovno središče tega odseka bilo prenešeno na sever — v Maribor. To je le kratek historičen in delovni pregled tega odseka do l. 1937. Mo-ramo priznati, da so si tudi ljubljanski tova-riši ter ljubljanski »Branibor« in »CMD« mnogo prizadevali za delo v tem odseku ter za obmejno prosveto sploh.

Lanska skupščina je poverila funkcijo po-ročevalca za obmejno in manjšinsko šolstvo naše sekcije tov. Vaudi. Že historiat tega od-seka dokazuje, kako težko je to delo. Uvo-doma moramo omeniti glavne ovire: 1. Skup-nost dela otežuje medsebojna oddaljenost društvenih poročevalcev. 2. Skupni sestanki so zvezani z velikimi izdatki. 3. Kritje teh

in izdatkov za odsekovne potrebešine ni nikjer zasigurano. Tudi nekateri društveni poročevalci razvijajo premalo aktivnosti in lastne, svo-jim sreskim prilikam odgovarjajoče delovne iniciativnosti, čeprav bi baš danes morala obravnava o obmejnem šolstvu in narodno-obrambnem položaju tvoriti glavno točko dnevnega reda zborovanj in sej naših obmej-nih učiteljskih društev (seveda tudi drugih obmejnih in ostalih ustanov!). Medsebojna oddaljenost delavcev, pomanjkanje denarnih sredstev, zlasti pa često nerazumevanje za naše prizadevanje od strani javnost in odlo-čilnih ustanov, onemogočajo vidnejše in po-zitivnejše uspevanje našega prizadevanja, ki ga zato blagovolite s tega vidika ocenjevati.

V »Učit. tovarišu« je odsek pozval vsa društva, da javijo izvoljene društvene poro-čevalce za ta odsek. Dobili smo odgovore le od sedmih društev. Odsek je uspel s pred-logom skupnega zborovanja mariborskih in sosednih učiteljskih društev dne 11. dec. 1937., kjer je tov. Vauda predložil spomenico glede odtujevanja in zaščite naše obmejne zemlje, smatrajoč ta pojav kot najbolj pereč in opa-sen. Spomenica je bila z navdušenjem spre-jeta tudi od drugih učiteljskih društev. Pod-prla so jo tudi vsa naša narodno-obrambna društva, razmnožila jo je sekcija in dostavili smo jo vsem merodajnim, tudi najvišjim čini-teljem. Temu prvemu delu je sledila statistika o odtujeni zemlji v obmejnem pasu, žal te statistike večina društev, katerim je bila do-stavljena že 15. apr. t. l., ni vrnilo, čeprav smo društva ponovno pozvali v »Učit. tovarišu« dne 23. jun. t. l. Pri omenjenem skupnem zborovanju smo se tudi pogovorili za prvi se-stanek tega odseka za 27. dec. 1937. in so bili k sestanku vabljeni kot sosvetovalci tudi za-stopniki mariborskih narodno-obrambnih društev. Večina se je odzvala vabilu. Tov. Vauda je očrtal namen sestankov, predvsem glede evidence in dviga obmejnega šolstva, obenem pa za sistematično gospodarsko, socialno in nacionalno dviganje našega obmejnega ljud-stva in to z združitvijo vseh narodnih sil. Si-tuacijo v Prekmurju je popisal tov. Petermel, v dravograjskem srezu pa tov. Močnik. Za enkrat smo določili kot delokrog ožji obmejni pas s srez: Dravograd, Maribor l. breg, Lju-tomer, Murska Sobota in Lendava ter sklenili najprej za te sreze izdelati statistiko ljud-skega šolstva. Pri drugem sestanku dne 27. ja-nuarja t. l. smo sklenili, da se v interesu čim širšega in uspešnejšega vzajemnega delovanja odslej vedno sestajamo skupno kot meddru-štveni narodno obrambni odbor, ki naj obsega zastopnike sledečih organizacij: JUU, NO, CMD, Slovenske Straže, Branibora, Narodno obrambnega odseka, Sokol, župe Maribor, Pro-svetne zveze in Zveze kulturnih društev. Tem meddruštvenim sestankom predsedujejo iz-menoma zastopniki sodelujočih organizacij. Po potrebi pa ima v izrazito obmejnih in manjšinskih šolskih zadevah sestanek obmej-no-šolski odsek, ki obstoja in deluje dalje, tvori bistveno sodelujočo moč pri tem me-društvenem odboru in tam uveljavlja s podpi-ranjem ostalih sodelujočih ustanov borbo za obmejno-šolske in učiteljske interese. Pre-gledali smo krajevni študij občine Sv. Trije kralji na Kozjaku, ki ga je sestavil zelo teme-ljito tov. Vilko Kolar. Tak krajevni študij je naloga nas vseh, izvedljiv pa le po učitelju, ki se je vglobil v vse vaško življenje, torej po učitelju, ki je gotov svoje stalnosti, ima mir pri svojem delu in je dostojno plačan!

Tov. Vauda je pri sklepu izrazil svojo radost, da se po 16 letnih sanjah polagoma uresničuje misel o složnem, nadstrankarskem nastopu za našo mejo, kateri naj bi poleg kulturne veljala naša gospodarska in socialna skrb!

Za sestanek 4. febr. t. l. je pripravil od-sek po svojem poročevalcu statistično pod-prto obširno obmejno-šolsko predstavko za proračunsko zasedanje banovinskega sveta. Naj navedemo le nekaj podatkov! Omenjeni obmejni srez štejejo 33.812 učencev, 669 od-delkov, 486 učnih sob, 148 šol, 609 učiteljev, 258 učiteljskih stanovanj, to obmejno šolstvo stane 4.113.859 din. Torej pride na eno učno sobo 70 učencev, na enega učitelja 55 učen-cev, en učeneč stane banovino in občino skupno 122 din. Potrebni pa je še 23 novih šol, 211 novih učnih sob, 49 novih oddelkov, 60 učiteljev in 396 učiteljskih stanovanj. Z omenjeno predstavko bomo seznanili učitelj-sko skupščino.

Nato so se vršili trije meddruštveni se-stanki in skupno obmejno učiteljsko zboro-vanje v Murski Soboti dne 14. maja t. l., ki je bil lepa manifestacija obmejnega učitelj-stva in naše stanovske sloge.

Pohvalno je treba omeniti prizadevanje Učiteljskega pokreta, ki je posvetil v letoš-njem letu posebno številko svojega glasila Prosvete proučevanju tega perečega proble-ma naših obmejnih krajev. S tem si je zago-tovil naklonjenost in hvaležnost vsega učiteljstva.

Zaključek.

Ko podajam poročilo o delu sekcije v po-slovnem letu 1937/38., moram ugotoviti, da je to poročilo zgolj okvirno. Ni mogoče opisati vseh podrobnosti in tudi ni potrebno, ker je bilo mnogo zadev podrobno iznešenih v okrož-nicah in objavah v stanovskem listu. Ugotovi-ti pa moram, da smo prebrodili najtežje ča-se, kar jih je kdaj preživljala organizacija. Da je bilo vodstvu sekcije mogoče svoje delo opravljati, se moramo zahvaliti v prvi vrsti močni in trdni stanovski zavesti našega član-stva, ki je vztrajalo kljub največjim težko-čam. Ravno radi tega je imelo vodstvo trdno moralno oporo v svojem članstvu. Vedno je lahko računalo, da je za njim vse članstvo dravske sekcije, ki je pripravljeno podpirati delo onih, ki jim je zaupalo vodstvo. Kot predstavnik učiteljsva dravske sekcije vas prosim, da izrečete svojo sodbo o delu in da ste novih nasvetov za delo v bodočem letu.

Vidov dan

Ko so se preseljevali Južni Slovani iz svoje prvotne domovine v nove pokrajine, gotovo niso slutili, da so zasedli tako važna področja, da so se naselili v krajih, ki tvorijo vrata med vzhodom in zapadom. Dušan Silni, ki je povedel svojo mogočno armado proti Carigradu, je pa že prav dobro prečnil po-men lege svoje države in je hotel samo zožiti vrata, skozi katera je že poželjivo gledalo oko v največjem razvoju se nahajajoče im-perialistične sile turškega naroda. Toda za-man so bila njegova prizadevanja in Kosovo je moralo doživeti svojo tragedijo.

V težki nevarnosti, ki je pretila srbski svobodi, je car Lazar zbral vse moči v neslo-gi razpadajoče Dušanove zapuščine. Toda vrata so bila sopražniku na sležaj odprta in

odpor je prišel prepozno. Zmagal je prodira-joči vzhodni barbarizem nad zapadno kul-turo. Zmagal je polumesec nad križem, a vsem pokrajinam, v katerih so prebivali Ju-goslovani, je bila s tem zapisana najžalost-nejša bodočnost.

Pet sto let so zaman plakali slepi gu-slarji nad izgubljeno svobodo, zaman ope-čali neizmerno požrtovalnost kosovskih ju-nakov. — Kosovo je ječalo v črni sužnosti. Nesloga ga je pokopala — a složen nastop vseh v robstvu trpečih ga je zopet rešil.

Vidov dan — pet stoletij spomin pro-padle svobode. — Vidov dan — pet stoletna kazen za neslogo. — Vidov dan bodi nam opomin, da smo še vedno na meji med kri-žajočimi se interesi zapada do vzhoda.

Da se res popolnoma ne pozabi

Članek mlade tovarišice, ki je bil objavljen v zadnji številki »Učiteljskega tovariša« je tudi mene vzbudil, da izrečem ono, kar me teži in kar vem, da je mnogo takih, ki čutijo isto.

V avgustu bo leto, odkar je bil vzakonjen delni celibat za učiteljce. Bila sem prepričana, da bo ta čimprej razveljavljen. Da bodo spoznali, kako je ta odredba krivična, ker za-deva predvsem mlajše učiteljce. Žal, da se proti tej odredbi stori prav malo. Zadnje čase je ta borba že skoraj zamrla.

Mnogo se naglašava geslo: »Za enako de-lo, enako plačilo!« To je prav in pravično! Na podlagi tega se zahteva izenačenje plač poročenim učiteljcem. S polno pravico za-htevajo to. Kako je pa z nami? Če sledimo klicu narave in srca, nimamo nič in smo nič! Mnoge se bodo morale radi kruha odreči živ-ljenjski sreči. Delo, ki ga človek opravlja v zagrenjenosti, pač ne more roditi posebnih uspehov. Jasno se zaveda, da delo nima pravega cilja, to je lastne družine in doma. In kakšna bo jesen življenja, ako je bila mladost tako zagrenjena! Vsak si želi, da si enkrat ustvari lasten dom in ognjišče.

Če bi bila ta odredba v veljavi že prej, bi marsikatera ali pa mnoge opustile učiteljski

Metodična razstava na Poskusni ljudski šoli v Ljubljani

Na koncu letošnjega šolskega leta smo priredili na naši šoli razstavo otroških izdel-kov. Razstava je bila namenjena v prvi vrsti staršem, da jih po prvem letu malo podrob-neje seznanimo z načinom in rezultati refor-mnega dela. Ob tej priliki pa smo ugotovili, da je za razstavo pokazalo zanimanje tudi na-še učiteljsvo. Od mnogih strani so nam to-variši in tovarišice izrazili željo, da bi razsta-vo podaljšali vsaj še za prve dneve meseca julija, da bi si jo mogli ogledati tudi oni, ki sedaj niso bili v Ljubljani. Žal tej želji nismo mogli ustreči, ker smo morali prostore, v ka-terih je bila razstava, odstopiti za udeležence mednarodnega mladinskega tabora v Ljub-ljani. Da bi pa v vseeno ustregli onim, ki si žele ogledati način in rezultate prvoletnega re-formnega dela, smo zadržali nekoliko izdel-kov in uredili metodično razstavo, na kateri bo viden v malem ves potek dela. Ta razstava bo odprta od Vidovega dne dalje ves julij in avgusta vsak ponedeljek in četrtek od 9. do 12. ure. Ker pa si bo morda želel kdo pogle-dati razstavo tudi ob kaki priliki, ko pride morda v Ljubljano, smo uredili tako, da si jo ogleda lahko tudi izven tega časa poljubno,

kadar hoče. Vendar naj par dni preje sporoči upraviteljsvu, kdaj namerava priti, da ga po-čaka, ker bo sicer šolsko poslopje zaprto vse počitnice. Vse tovariše in tovarišice, ki se za-nimajo za naše delo, vabimo, da si razstavo ogledajo.

Ob tej priliki opozarjamo še na hospita-cije. Nekatera sreska društva in nekateri po-samezniki so se že v letošnjem letu zanimali za hospitiranje na naši šoli. Da bodo vsi na jasnem, sporočamo sledeče: hospitacije bomo sprejemali od 1. novembra dalje in to v sku-pinah po največ 25 naenkrat. Zato prosimo tovariše in tovarišice, da se med seboj do-menijo za skupine. Take skupine naj potem prijavijo vsaj mesec preje nameravani dan hospitiranja, da bomo mogli posamezne sku-pine porazdeliti na dneve. Točni dan za hospi-tacijo pa bo potem uprava šole sporočila 3 tedne preje.

Če želi morda kdo še kakih tozadevnih pojasnil, se lahko obrne tudi uradno na tu-kajšno šolo.

Učraviteljsvo Poskusne ljudske šole
Ljubljana - Bežigrad.

Tečaji za učiteljsvo kmečko-nadaljevalnih šol

1. Uvodni in metodični tečaj za učitelje kmečko-nadaljevalnih šol bo na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 2. avgusta do 13. avgusta 1938.

Na tečaju bodo predavanja iz kmečke psihologije, iz kmečke pedagogike, iz kmeč-kega narodopisja, iz socialnega skrbstva na deželi, iz zdravstva, iz kmetijskega gospodar-stva, iz metodike, didaktike in iz pravilnika za kmečko-nadaljevalne šole.

V tečaj bodo sprejeti v prvi vrsti učite-lji, ki že poučujejo na nadaljevalni šoli, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učitelji, ki delujejo najmanj že pet let na podeželski ljudski šoli ter so s svojim dosedanjim de-lom pokazali resno voljo za poklicno vzgojo in izobrazbo odrasle kmečke mladine in ima-jo namen, pričeti z delom v kmečko-nadalje-valni šoli.

Učitelj, ki ima sicer strokovni tečaj, ni-ma pa uvodnega tečaja, ne bo smel v bodoče voditi kmečko-nadaljevalne šole. Brez uvod-nega tečaja ne bo smel v bodoče poučevati nobeden učitelj na kmečko-nadaljevalnih šolah.

2. Idejni tečaj za učitelje kmečko-priprav-ljalnih tečajev bo na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 16. avgusta do 20. avgusta 1938.

Na tem tečaju bodo predavanja enaka kakor na uvodnem tečaju in sicer v taki obliki, da bodo dopolnjevala predavanja, ki so bila na idejnem tečaju l. 1937.

V ta tečaj bodo v prvi vrsti sprejeti uči-telji, ki so l. 1937. absolvirali idejni tečaj. Uči-telji, ki bo dovršil oba idejna tečaja, se bo smatral za enako kvalificiranega z učiteljem,

ki je dovršil uvodni in metodični tečaj. Na-dalje bodo v ta tečaj sprejeti učitelji, ne glede na število službenih let, ki nameravajo poučevati na kmečkih pripravljajalnih tečajih.

Brez idejnega tečaja ne bo smel poučevati nobeden učitelj na kmečko-pripravljajalnih te-čajih.

3. Tečaj za kmetijsko gospodarstvo in kmetijsko knjigovodstvo bo na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 22. avgusta do 27. avgusta 1938.

Na tem tečaju se bodo učitelji teoretično in praktično seznanili z organizacijo in z vod-stvom kmetijskega obrata, posebno še s kme-tijskim knjigovodstvom.

V ta tečaj bodo sprejeti v prvi vrsti vo-ditelji kmečko-nadaljevalnih šol, potem učite-lji, ki so dovršili že strokovni tečaj in kon-čno voditelji kmečko-pripravljajalnih tečajev.

4. Prošnje za sprejem v tečaje je urad-nim potom predložiti kraljevski banksi upra-vi (kmetijski oddelek) do 30. junija 1938. V prošnji mora biti navedeno, kdaj je učitelj poučeval na kmečko-nadaljevalni šoli oz. v pripravljajalnem tečaju, oziroma ali namerava s prihodnjim šolskim letom ustanoviti nada-ljevalno šolo odnosno tečaj. Prošnje, ki jim morajo biti priložene službene razpredelnice ali izvleček iz uslužbenkega lista, morajo biti kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din.

5. Učitelji, ki bodo sprejeti v tečaje, bo-do imeli popolno oskrbo na vinarski in sad-jarski šoli v Mariboru. Za delno kritje stroškov plača ob pričetku tečaja vsak udelež-ec metodičnega tečaja 100 din, vsak udeležec idejnega tečaja 40 din, vsak udeležec tečaja za kmetijsko knjigovodstvo pa 50 din.

Šola rudarskega otroka v Trbovljah praznuje svoj stoti rojstni dan

Na zahodu Evrope so grmeli topovi revolucionarne Francije in utirali pot novorojenemu tehničnemu napredku sveta, v neznatni zasavski vasi, v Trbovljah pa sta začudeno opazovala dva rudarska učenca Thonhauser in Holuber, kako si pastirji pečejo krompir s črnim kamenjem. L. 1824. so že s tem kamenjem belili steklo, ki je zaslovelo tja do Benetk.

Slovenec je šele napoleonska doba ustvarila smisel za šolo. Za »knapovsko« in »glazarsko« deco so jo tudi osnovali l. 1838. v stari glazuti. Pričetek je bil skromen: 40 otrok so poučevali župnijski učitelji iz Trbovelj in steklarski nastavljenec Jože Kroiss. Po dograditvi zasavske železnice so steklarstvo opustili, rudnik pa se je krepko razvijal. Število rudarjev je naraščalo, še bolj se je množila deca. Od tistih skromnih početkov dalje, ne pogreša naša častitljiva »stoletnica« otrok. Sicer se dobro poznajo, oziroma se dajo ugotoviti že po številu šolske dece vse razvojne faze, konjunktore, krize in modernizacije rudniškega podjetja, vendar nikdar v taki meri, da bi mogla priti šola v zadrego radi pomanjkanja učencev. 1250 otrok je letos posečalo naše tesno in neprimerno šolsko poslopje. Še iz prvih plahih korakov industrije se vleče tradicija, da rudar na tesnem stanuje, da vohče tesno živi, pa naj ima zato še tesno šolo. Dejansko je otroško šolsko mravljšče polno zasedeno od osmih zjutraj do šestih zvečer. In dejansko je šolsko poslopje že davno, davno pretesno.

Približno stokrat po dvesto šolskih ših-tov so opravili rudarski otroci. Stokrat po dvesto potov iz Dobrne, — kjer hudič Trbovlje trese; — z Zabaj, Petelinove in Kurje vasi — kar za majhno pojedinco je pojmov; — iz Glazute, — ki je dedom odrekla kruha in dala sinovom nad vse skromno zavetje; — s Polaja, s sončne Pauerjeve kolonije, z Guide, s III. etaže in od Fani, — kar ostane skrito

razumu, kdor ne pogleda, kje to leži; — od Limberka in Bolfenka — imeni, ki kar zvenita po Slovenskih gorah; — dalje iz zaprašenih hiš Za cesto, z Mailanda in od Sušnika; iz hiš za Savo, odkoder je najdalje do šole; z Bevškega, ki so prav za prav že Zagorjani; pa še bi mogli naštevati kolonije.

Dedje in očetje dnevno hite v Dukičev dnevni kop in na Nežo, v separacijo za Savo, v rove, v cementarno. Matere in sestre se tudi ubijajo v separaciji, nabirajo premog na »štircu«, perejo in ribajo gospodi. Vse za kruh! Nikjer ni ta klic aktualnejši kot pri industrijskem delavcu. Delo je kruh, kruh je življenje, veselje, lepota. Dnevna skrb za obstanek je dedščina rudarskega otroka. Pa mladina ni sentimentalna, ne tuguje nad svojo usodo, brca žogo, počenja sto nerodnosti in je prav tako vesela, prav tako razigrana kot njeni — po socialnem stanju srečnejši — tovariši širom domovine in sveta.

Šola je mladini neizogibna nujnost: malo smeha, malo joka, malo dela. Sivo učenost naj učitelj pisano pobarva in naj kar sama zleze v glavo! Za pravo, koncentrirano, delovno in individualno življenjsko šolo poskrbe: tovarišija, cesta, paša in šolski odmor. Šele ostalo izpopolni uradna šola. Tako je že sto let. Tako je tudi zrasel oče, ded, praded. Pa nič zato! Tako je bilo in svet se ni podr. Vendar se je od razmer pred sto leti pa do danes že za čuda mnogo spremenilo. Upajmo, da se bo mogla naša jubilarntka čez sto let pobahati z večjimi vzgojnimi in kulturnimi rezultati kot doslej, ko se prosto giblje šele od osvobojenja dalje. Od ponemčevalnice do narodne šole je velik skok in trdo delo. Zato ji izrekamo za preteklost najtoplejšo priznanje za vse kar je dobrega storila rudarskemu otroku, v novem stoletju pa krepkega razmah v prostornejši hiši in v boljših gmohtih in delovnih razmerah!

M. Pavčič.

Razpis prostih učiteljskih mest

Prosvetni minister Magarašević je razpisal naknadni natečaj za prazna učiteljska mesta v vseh banovinah. Prazna mesta so nastala zaradi tega, ker so bili premeščeni na osnovi prejšnjega natečaja učitelji iz prejšnjih na nova mesta. Za ta način izpraznjena mesta morajo učitelji vložiti prošnje do najdalje 20. julija letos. V dravski banovini so prazna naslednja mesta:

V brežiškem okraju: Sv. Anton 1 mešano (moško ali žensko), Artiče 1 žensko, Koprivnica 1 meš., Pečice 1 ž. in 1 m., Pišeče 1 m. in 2 meš., Podgorje 1 meš., Podsreda 2 meš., Senovo 1 meš., Zdol 1 meš., Velika dolina 2 meš.

Celjski okraj: Dramlje 1 ž., Svetina 1 ž. in 1 meš., Slivnica 1 ž., Galicija 1 ž., Loke 1 m. in 1 ž.

Črnomeljski okraj: Adlešiči 1 ž. in 1 meš., Bojanci 1 meš., Talčji vrh 1 meš., Tribučje 1 m., Vinica 1 meš., Radatoviči 1 meš.

Okraj Lendava: Srednja Bistrica, Bogojna 1 meš., Črenovci 1 meš., Dokležovje 1 meš., Gančani 1 ž., Govirice 1 ž., Hotize 1 meš., Kapca 1 meš., Lipa 1 ž. in 1 meš., Peterševci 1 ž., Velika Poljana 2 ž., Trnje 1 meš., Turnišče 3 meš., Zamostje 1 ž.

Gornjegrajski okraj: Gorica 1 ž., Ljubno 1 meš., Rečica 1 meš.

Okraj Kamnik: Blagovica 1 ž., Sela 1 meš., Šenkov turn 1 ž.

Kočevski okraj: Banja Loka 1 ž., Briga 1 meš., Dvorska vas 1 m., Fara vas 1 ž., Kočevska reka 1 ž., Koprivnik 1 ž., Mozil 1 ž. in 1 meš., Rajhenau 1 meš., Smuka 1 meš., Dolnja Topola 1 meš.

Konjiški okraj: Črešnjice 1 meš., Sv. Florijan 1 ž., Kebejl 1 ž., Resnik 1 meš., Skomarje 1 meš., Stranjice 1 ž., Vitanje 1 meš., Žičarje 1 ž.

Kranjski okraj: Šenčur 1 m., Voklo 1 m. **Okraj krški:** Bušča vas 1 meš., Črneča vas 1 m. in 1 ž., St. Janž 1 meš., Kal 2 meš., Sv. Križ 2 meš., Škocijan 1 m., Trebelno 1 meš., Zameško 1 m. in 1 ž.

Laški okraj: Jurklošter 1 meš., Sv. Lenart 1 meš., Sv. Rupert 1 meš.

Litijski okraj: Sv. gora 1 ž., Kolovrat 1 ž., Sv. Križ 1 m. in 2 ž., Polšnik 1 meš., Veliki Gaber 1 mešano.

Ljubljanski okraj: Dolsko 1 ž., Javor 1 ž., Blatna Brezovica 1 m., Ligojna 1 m., Zaplana 1 moško.

Ljutomerski okraj: Apače 2 meš., Cven 1 meš., Sv. Jurij ob Ščavnici 1 ž., Kaplja 2 ž., Slatina - Radenci 1 ž., Gornja Radgona 1 meš., Stara cesta 1 m. in 1 ž., Stogovci 1 ž., Šafarsko 1 ž., Ščavnica 1 ž.

Okraj Logatec: Begunje 1 meš., Cajnarje 1 ž., Cerknica 1 meš., Rovte 1 moško.

Okraj Maribor — leví breg: Sv. Ana 2 ž. in 2 meš., Sv. Anton 2 meš., Sv. Barbara v Slov. gorah 2 ž., Sv. Benedikt 2 ž., Sv. Duh na Ostrem vrhu 2 ž., Gradišče 1 ž., Sv. Jakob v Slov. gorah 1 ž., Jarenina 1 meš., Sv. Jurij ob Pesnici 1 ž., Sv. Jurij v Slov. gorah 2 ž., Sv. Križ 1 ž., Lokavec 1 ž., Marija Snežna 1 ž., Sv. Rupert v Slov. gorah 1 ž., Sladki vrh 2 meš.

Okraj Maribor — desni breg: Črešnjevec 1 ž., Sv. Martin 2 ž., Planica 1 meš.

zadnjih let. Še na razrednika sem gledal kot na nekaj daljnega, pozabnega. Nekoč mi je pri prvi uri dejal: »Vi, Ladič, vi boste zapadli jetiki, če ne prestanete z vašim krokanjem.« V razredu je bil smeh, na katedru resen obraz in v moji duši nekaj takó grenkega...

Zajtrka sem se odvadil, a vendar me je včasih zdelalo. To so bila moja velika ponosčenja. Ko sem se vrnil v kasarno v Gosposki ulici mi je čestitala stara snazilka stopnjišč: »Samo da je šlo dobro g. Ladič, sedaj ste gospod učitelj, kar vesela sem še jaz, samo službe vam je še treba.« je govorila in švigala z metlo po stopnjišču. K tej ženski smo se zatekali vsi v kasarni, ki smo bili na koncu z denarjem. Menda je pometala le zato, da je dajala skromno podporo kasarniškim dijakom. Uboga, stara Neža, kdo se te bo usmilil, ko ne boš mogla več pometati.

Drugo leto sem odšel k vojakom. Vse skupaj je hitro minulo. Zvečer smo postajali učiteljski abiturienti pod velikimi kostanji, peli naše pesmi, glasno in prešerno. Onstran ograje se je vstavljal mimoidoči južnaški svet. Čas je bežal in nam je prinašal prostost, svoj bodoči poklic, učiteljski poklic. Nekje v podeželju boš, učil boš otroke, vadiš boš zbor, imel boš predavanja. Svoj gospod boš in stoterim boš v sili vodnik. Tako smo sanjali vsi, vsi mladi, polni sile in idealov. Kostanji so v večernem vetru zadišali kot doma ob Savi. Tega je bilo tudi konec. Izpiti za rezervne oficirje so bili v žepu. Vsi smo šli domov. Ne, jaz sem šel zopet na podstrešje. Stara snazilka stopnjišč je kot vedno pometala stop-njice. »No, Neža, dober dan, pa sem spet tukaj. Kaj je z ono kamro na podstrešju? Kdo spi tam?«

»O, Ladič! Saj sem vedela, da pridete. Nihče ni v kamri.«

Okraj Murska Sobota: Andrijanci 1 meš., Bakovci 1 ž., Bodonci 1 ž., Budimci 1 ž., Can-kova 1 meš., Domanjšovci 2 ž., Gederovci 1 meš., Gornja Lendava 1 ž., Gerdinci 2 ž., Gančevci 1 ž., Križevci 1 ž., Krupljinik 1 ž., Kuzma 1 ž., Markovci 2 ž., Martijanci 1 m. in 6 ž., Pertocha 1 ž., Sebeborci 1 m., Serdica 3 ž., Sv. Jurij 1 ž., Tišina 2 meš., Trčkova 1 ž., Vidonci 1 ž.

Okraj Novo mesto: Ambrus 1 ž. in 1 meš., Črmošnjice 1 m., Dolž 1 m., Hinje 1 meš., Korinj 1 meš., Podgrad 1 m., Poljane 1 ž., Šmihel pri Žužemberku 1 ž.

Okraj Dravograd: Sv. Danijel 1 ž., Kaplja 1 ž., Lokovec 1 ž., Marenberg 3 meš., Muta 1 meš., Pernice 1 meš., Podpeca 1 ž., Sv. Primož 1 ž., Remšnik 1 ž. in 1 meš., Ribnica 1 m. in 1 ž.

Okraj Ptuj: Sv. Bolfenk 1 ž. in 1 meš., Sv. Lovrenc v Slov. gorah 1 meš., Runec 1 m. in 1 ž., Sv. Tomaž pri Ormožu 2 meš.,

Sv. Andraž v Halozah 1 ž. in 1 meš., Sv. Barbara v Halozah 1 meš., Sv. Duh v Halozah 1 m. in 1 ž., Sv. Lovrenc na Dravskem polju 1 meš., Majšperg 1 ž. in 1 meš., Naraplje 1 meš., Nova cerkev 1 ž. in 1 meš., Ptujška gora 1 ž. in 1 meš., Sv. Vid 1 ž., Zavre 2 ž.

Okraj Radovljica: Blejska Dobrava 1 ž., Breznica 1 meš., Ljubno 1 meš., Ovshe 1 ž.

Okraj Slovenj Gradec: Sv. Andraž 1 m. in 2 ž., Bele vode 1 ž., St. Janž 2 ž., Razbor 1 meš., Sele 1 m., Zavodnje 1 ž.

Okraj škofja Loka: Sv. Lenart 1 m., Poljane 1 ž., Selce 1 m. in 2 ž., Zabrdno 1 meš.

Okraj Šmarje pri Jelšah: Buče 2 meš., Sv. Ema 1 m. in 1 ž., Lemberg 1 ž., Olimje 1 ž., Sv. Peter pod Sv. gorami 1 ž., Pilštajn 1 ž., Prevorje 1 ž., Pristava 1 ž., Stoperice 1 ž., Sv. Stefan 1 ž., Sv. Vid pri Grobelnem 1 ž., Sv. Vid pri Planini 2 meš., Virštajn 1 ž., Zibika 1 ž.

† Grudnik Franc

Neizprosna smrt je zopet posegla v naše učiteljske vrste. Dne 23. junija t. l. je v moški bolnici v Novem mestu izdihnil svojo blago dušo naš nepozabni tovariš **France Grudnik**.

Pokojnik je bil rojen 25. novembra 1877. leta v Melišah, v gornjegrajskem srezu. Učiteljsko službo je nastopil l. 1901. kot pomožni učitelj na šolah v Blagovici, St. Gothardu in v Krašni v kamniškem srezu. Dalje časa je služboval tudi v Trebelnem, od koder je bil premeščen v Babno polje. Od tam je prišel v priljubljeno mu Birčno vas, kjer je služboval nad 15 let. Z dnem 9. novembra 1937. pa je bil po skoraj 36letnem službovanju razrešen službe in upokojen.

Povsod, kjerkoli je služboval, se je z veseljem oprijel dela v šoli in izven nje. S svojo miroljubnostjo in dobrohotnostjo si je kmalu osvojil srca mladine, s svojo skromnostjo pa zaupljivost in spoštovanje vsega prebival-

stva, kateremu je bil povsod iskren svetovalec in požrtvovalen vzgojitelj.

Grudnik ni hrepel po časti in slavi, bil je vseskozi tih in skromen, vse svoje moči pa je posvetil šoli in svoji družini. Poleg vsega tega pa je bil vzoren tovariš. Ves čas svojega službovanja v Birčni vasi se je z veseljem udeleževal učiteljskih zborovanj, in le zadnje čase, ko so mu vidno pešale moči, je tu in tam zostal. Živo se je zanimal za napredek šolstva in učiteljskega stanu.

V svojem življenju je Grudnik mnogo pretrpel, a držal se je vseskozi hrabro in neustrašeno, kar zlasti izpričuje njegovo potrpežljivo in junaško prenašanje težke bolezni, ki nam ga je toliko prerano iztrgala iz naše srede. Nenadomestljiv je svoji zvesti družini in družini, za katero je tako zgledno skrbel.

Naj mu bo lahka naša dolenska zemlja, Vsemogočni pa bo učitelju-trpinu gotovo milostljiv sodnik.

Splošne vesti

SOSVET MLADINSKE MATICE.

11. julija popoldne ob 14. uri bo zasedal širši sosvet Mladinske matice, na katerega vabimo vse tovariše in tovarišice, ki se za zadevo zanimajo. Kraj zasedanja bo sporočen na ban. skupščini 11. julija dopoldne.

— UČITELJSKI TOVARIŠ bo izhajal med počitnicami 14 dnevno.

IZ SLOVENSKE ŠOLSKE MATICE

I. V. Prihodovo »Ideologijo nove didaktike«, ki je izšla kot tretja knjiga SSM za leto 1937. v zbirki naše »Priročne pedagoške knjižnice« je šteti kot XIII. in ne kot XX. knjigo te zbirke, kar naj blagovolijo člani šolske matice vzeti v znanje in tozadevno napako popraviti. Na neljubo pomoto opozarjamo zlasti naše knjižničarje.

II. Vsem posameznim zamudnikom, ki se še priklajajo za lanske knjige, sporočamo, da jih dobe samo proti naprejšnjemu plačilu 34 din (t. j. članarina in poštšina), ki naj jih nakažejo Slov. šolski matici potom položnice poštne hranilnice na štev. 11.306. Celotnih knjig za l. 1937. je na razpolago še okoli 20 garnitur, zato naj podviza, kdor jih hoče imeti.

III. Naš zadnji poziv v »Učit. tov.« glede poravnave lanske članarine ni našel odmeva. Oglasil se je samo eden poverjenik, ki nam je poslal prilično vso dolžno članarino za l.

1937. Za lanske knjige imamo še prejeti zne-dite stare račune, še predno greste na počit-nice, da more tudi Šol. matica poravnati svoj dolg pri tiskarni. Zelo se mudi! Blagajnik.

PIRHOVA AKCIJA »BRAN-I-BORA«:

Za narodnoobrambni sklad »Pirhova ak-cija« so nadalje darovale tele šole:

Zadnjič objavljenih darov je bilo 19.284 dinarjev. Drž. ljudske šole: Mošnje, 40 din; Preserje, 30 din; Liboje, 35 din; Krka, 81 din; Rečica, 25 din; Črnuče, 39,50 din; Olševke, 24 din; Velike Lašče, 61 din; Šmarjeta pri Novem mestu, 30 din; Brezje, 17 din; Železna gora, 10 din; Bela cerkev na Dol., 9 din; Skorno, 26 din; Moščanci 29 din; Podbrezje, 23,50 din; Kralja Petra II. v Polju, 142,75 din; Sv. Jedert, 21,50 din; Sv. Anton nad Rajhenburgom, 20 din; Šmartno v Rožni dolini, 43 din; Sv. Kunigunda 20 din; I. drž. dekl. šola, Ljubljana, 120 din. Vkupno: 20.131,25 din.

V seznamu, objavljenem 9. t. m., se nanaša dar 107,25 din na Drž. ljudsko šolo Kraljice Marije v Dolu pri Hrastniku in ne v Dobu pri Hrastniku.

Najboljši trboveljski premog, suha bukov-a drva, bukovke odpadke nudi tvrdka

„KURIVO“ družba z o. z.

Tyrševa cesta 31 Telefon 34-34

Saša Ličin:

Ladič

Menda je že slučaj, da si človek v deveti skozi ena lahko po desetih letih službe omisli psa. Prosim, in to čistokrvnega podeželskega ketarja. Četudi nima nikakega rodovnika ne po očetu ne po materi, niti ni iz kake znamenite pasjarne, je vendar po svoje zanimiv moj Bor. Neprijetno mi je pač, da mi celo lastni brat spravlja psa vedno v zvezo z dvo-zložnim predlogom. Namreč: na psa!

Poleg te vljudnosti ima moj Bor tudi navado, da stika po vaških smetiščih in dvoriščih ter vsako stvar, ki se mu zdi vredna pri-jema, prinese domov. Položi ti lepo pred no-ga pol čevlja, strgano nogavico, pol zajčje kože itd. Mirno zre s svojimi rujavimi očmi in čaka pohvale. »Priden, Bor priden!« pravim navadno in Bor zgrabi pol čevlja, strgano nogavico ali pol zajčje kože in nese najdeni predmet v vdolbino pod krušno peč, ki je istočasno največji in najlepši del opreme na moji šoli. Oni dan pa mi je prinesel Bor moder zvezek, nekoliko zgrizen in razmočen od vlage. Gledal me je udano, kot še nikoli: »Vidiš, vse znam, samo teh kljuk na papirju ne razumem. Daj, čitaj ti, če je vredno.« je govoril z očmi in gubal kožo med ušesi. Pogledal sem moder zvezek, čital in čital, kot sedaj prepisujem.

»V teh vročih junijskih dneh se spominjam lačnih in prečutih noči, ko smo po dva, tri premlevali zadnjo učenost pred maturo. Kmalu nato smo prejeli črno na belem, da smo zreli za učitelje ljudskih šol. Takrat sem z enim samim vzdihom odpustil vse krivice

gospod učitelj. Lepše ti bo kot meni in nje-mu!«

»Mati,« sem kričnil. Ni, spomin je. Slu-čaj! Mati je pri sv. Križu. Drugi dan sem z rokami čistil njen grob. Na lesenem križu je napis: »Marija Ladič«. Na mojem kovčku je »S. Ladič...« Minulo je tretje leto, službe ni. Dekreta ni. Moja obleka je tako oguljena, da ni več za med poštene ljudi. Čevlji mi cveto preko zime v poletje.

Oni dan me je obiskal Ivan. Ivan si je znal pomagati. On riše napise na izložbe, re-klamne deske. On sploh več ne misli na učiteljski poklic. Menda se bo poročil z bogatim dekletom. »Ti, deklé, ljubico si poišči,« je dejal v šali, ko je odhajal.

Deklé? Saj jo imam. Zvesto, udano. Vsi slovenski študentje jo imamo. Revščina ji je ime...

Revščina! Pusti me! Sit sem tvoje ljube-zni, ki mi pije kri in vrta v mozeg. Tvoji poljubi prinašajo glad...

Menda je junij. Grozna vročina. Človeku se moti, če je sit. Temni se pred očmi, če si lačen. Šel se bom kopat.

Na Savo... Tako počasi se predati va-lovom, plavati do smrtno utrujenosti, zgubiti zavest, počasi se potapljati, to je sreča v ne-sreči. Jutri se pojdem kopat. Moja ljubica gre z menoj, moja Revščina. Na podstrešju osta-ne še kovček, črn z rumeno belim napisom: »S. Ladič.«

Slučajno sem brskal po časopisu. Na tre-tji strani stoji: »Prva žrtev Save, Brezposelni učiteljski abiturient. S. Ladič.« V meni se je dvignilo nekaj divjega, da bi zavpil v svet najgrš psovko. Pred menoj leži moj pes Bor in gleda v modri zvezek, grbančič kožo med očmi in zaman čaka, da bi mu rekel: »Priden, Bor, priden!«

— Učiteljski diplomski izpiti na drž. učiteljsku v Ljubljani so se vršili od 11. do 20. junija 1938. Izpit so delali trije kandidati in šest kandidat. Izpit sta napravila dva kandidata in tri kandidatke, in sicer: Strehovec Rudolf, Supan Viljem, Kačič Alenka, Pfeifer Vida in Vrhovnik Nikolaja. Popravni izpit ima en kandidat in tri kandidatke.

— Tovarišem - maturantom iz l. 1913. moškega učiteljskega v Mariboru! Meseca julija t. l. poteče 25 let, odkar smo se razšli. V smislu dogovora z nekaterimi tovariši se sestane v Mariboru v soboto, dne 6. avgusta t. l. (otvoritev Mariborskega tedna) med 11. in 12. uro v hotelu »Orel«. Glede sporeda sestanka se obrnite na tov. R. Predana, šol. upravitelja v Rogoški Slatini. Na svidenje!

— Ker sta v »Učit. tovarišu« z dne 16. junija izšli dve vabilu za obhajanje desetletnice, umikam svoj predlog za 3. julij in se pridružujem predlogu nepodpisanega tovariša, da se snidemo 9. julija ob 10. uri dopoldne. Predlog se mi zdi umestnejši, ker je potem nato banovinska skupščina. Vsa drugačena obvestila naj se ne smatrajo resnim. Držite se tega dne. Upam, da se snidemo vsi! — Vrtačnik Lado, Loški potok.

— Za Porekarjev ubožni šolski fond na Humu so nadalje darovali: 50 din Zenkovič Ema — Trbovlje, po 10 din: Tomažič Anton — Žiče, Pečar Srečko — Sv. Pavel. Zadnjič izkazanih 632 din, skupaj do sedaj 702 din. — Vsem darovalcem prirčna hvala. — Šolski upravitelj na Humu.

— Praktični učiteljski izpiti v šolskem letu 1938./39. V tukajšnjem obvestilu glede praktičnih učiteljskih izpitov v šolskem letu 1938./39., ki ga je razposlala kraljevska banska uprava pod IV. No. 11.030/1 z dne 3. junija 1938., je bilo objavljeno, da je treba prošnjo za pristop k izpitu kolkovati z 20 din, kdor dela izpit privrkat, in s 50 din, kdor dela izpit drugkrat ali tretjkrat. To obvestilo ni pravilno; vsaka prošnja za pristop k praktičnemu učiteljskemu izpitu mora biti kolkovana po tarifni postavki 1. in 5. zakona o taksah s 30 (trideset) din in ni nikakega razločka med tistimi, ki delajo izpit privrkat, drugkrat ali tretjkrat. Isto velja analogno tudi za prijave za praktične veroučiteljske izpite. Samo pripravne otroške vrtnarice (zabavilje) brez popolne učiteljske izobrazbe, ki prosijo za pristop k praktičnemu zabaviljskemu izpitu po čl. 12. in 13. začasnih pravil o opravljanju praktičnih izpitov za otroške vrtnarice, kolkujejo prošnjo s 40 (štirideset) din po tarifni postavki 9 b in 5 zakona o taksah. — Državna komisija za opravlja-

nje praktičnih učiteljskih izpitov v Ljubljani. — Predsednik Dolencec s. r.

— Sprejem v I. letnik učiteljskega, V I. letnik drž. učiteljske šole v Ljubljani bo v šol. letu 1938./1939. sprejetih 40 učencev. Učenke se to leto ne bodo sprejemale. Sprejemali se bodo učenci, ki so opravili nižji tečajni izpit na kaki srednji šoli ali pa završni izpit na meščanski šoli, in sicer od meščanskošolskih absolventov samo taki, ki so opravili završni izpit z odličnim ali s prav dobrim uspehom. Vsi učenci, ki žele biti sprejeti, naj vložijo (osebno ali pismeno) v teku meseca julija na ravnateljstvo prošnjo za sprejem, kolkovano z 10 din. Prilože naj izpričujevalo o nižjem tečajnem, oziroma završnem izpitu in rojstni list, iz katerega je razvidno, da v tekočem koledarskem letu ne bodo dosegli 18. leto starosti (da torej niso rojeni pred letom 1921.). Če so to starost prekoračili, morajo najprej vložiti na kralj. bansko upravo prošnjo za spregled starosti. (Kolek 10 din, prilogi kakor zgoraj.) Tudi take prošnje se vlagajo preko ravnateljstva učiteljske šole, na kateri žele biti učenci sprejeti. Dne 29. avgusta t. l. naj se vsi kandidati za sprejem zglase vb pol 8. uri zjutraj v ravnateljstvu pisarni, da bodo šli na zdravniški pregled in da bodo delali izpit iz petja. Absolventje meščanskih šol bodo nato delali še poseben pismeni in ustni izpit iz narodnega jezika in ustni izpit iz matematike. Podrobnost o tem izpitu so objavljene v Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine z dne 18. junija 1938. in v Izvestju drž. učiteljske šole v Ljubljani za šol. leto 1937./38.

— Slovenska šolska matica je garnituro svojih maja meseca izšlih publikacij za leto 1937. poklonila dr. E. Benešu, predsedniku češkoslovaške republike, za kar je prejela od češkoslovaške konzulata v Ljubljani pismo sledeče vsebine: »Z dopisom z dne 18. maja 1938. ste poklonili gospodu prezidentu češkoslovaške republike Vašo letošnjo knjižno edicijo. Gospoda prezidenta so te knjige zelo zanimale in se Vam pristočno zahvaljuje za Vašo ljubeznjivo pozornost. Prosim, da izvolite sprejeti izraze mojega odličnega spoštovanja. V Ljubljani dne 18. junija 1938. Konzul: Minovský.«

— Blizu 4000 din dolgujejo še šolska upravitelstva tov. Mohorju za knjigo *Z a k r a l j a i n d o m*. Ker bi tov. Mohor rad kril tiskarske stroške pri Učiteljski tiskarni, se naprošajo cenjeni šol. upravitelji, da nakažejo zneske čimprej.

— Stanovanje se zamenja za počitnice. Lepo dvosobno stanovanje zamenjam čez počitnice za sobo na deželi. Informacije da Učiteljsko društvo Maribor - mesto.

grad v Kostanjevico (Krško); Cimerman Vilma iz Radmožencev (Lendava) v Dolgo vas (Lendava); Cirk Zdenka iz Brige (Kočevje) v Stalcerje (Kočevje); Čeh Ivan iz Sv. Ane (Maribor levi breg) v Vučjo vas (Ljutomer); Čurman Viktor iz Selc (Škofja Loka) v Kruplivnik (Murska Sobota); Domiter Franciška iz Trdkove (Murska Sobota) v Šulince (Murska Sobota); Demšar Franc iz Poljan (Škofja Loka) v Javorniški Rovt (Radovljica); Debeljak Franciška iz Sv. Benedikta (Maribor levi breg) v Kamno gorico (Radovljica); Dolinšek Maksimilijan iz Ribnice (Dravograd) v Št. Janž (Slov. Gradec); Drovenik Božidar iz Zaveden (Slov. Gradec) v Ljubo (Gornji grad); Debelak Rudolf iz Senčurja (Kranj) v Trboje (Kranj); Dobaja Janez iz Stogovcev (Ljutomer) v Cezanjevce (Ljutomer); Dobaja Jožica iz Stogovcev (Ljutomer) v Cezanjevce (Ljutomer); Drogenik Vekoslava iz Zameškega (Krško) v Vitanje (Konjice); Erbežnik Franciška iz Fare vasi (Kočevje) v Št. Jernej (Krško); Fatur Viljem iz Bodoncev (Murska Sobota) v Prevalje (Dravograd); Ferlinec Borislav iz Markovcev (Murska Sobota) k Sv. Florijanu (Smarje); Ferjan Milan iz Remšnika (Dravograd) v Dobrovnik (Lendava); German Rihard iz Pernice (Dravograd) v Muto (Dravograd); Grčar Ana iz Bibnice (Dravograd) v Mozirje (Gornji grad); Grebenc Josip iz Trave (savska banovina) v Rob (Kočevje); Hude Bogomila iz Tribuč (Črnomelj) v Mirno peč (Novo mesto); Hribernik Franc iz Sladkega vrha (Maribor levi breg) v Hajdino (Ptuj); Ilc Angela iz Korinja (Novo mesto) v Smarjetu (Novo mesto); Istenič Angela iz Toplice (Litija) v Podbrezje (Kranj); Jenko Metod iz Sv. Andraža (Slov. Gradec) v Rovo (Kamnik); Jug Feliks iz Dol. Tople rebri (Kočevje) v Preloko (Črnomelj); Jankovič Jože iz Bušece vasi (Krško) v Kostanjevico (Krško); Jošt Henrik iz Adrijancev (Murska Sobota) v Markovce (Murska Sobota); Jalen Franc iz Dolža (Novo mesto) v Žužemberk (Novo mesto); Jelenko Ivanka iz Podpece (Dravograd) v Kotlje (Dravograd); Janežič Franciška iz Nove cerkve (Ptuj) na Ptujsko gorjo (Ptuj); Jarnovič Božidar iz Smuke (Kočevje) v Cerklje (Krško); Jarec Ernestina iz Serdice (Murska Sobota) v Cankovo (Murska Sobota); Kleč Antonija iz Pilštajna (Smarje) v Brežice; Kočevar Anton od Sv. Duha (Ptuj) v Št. Vid (Ptuj); Kukovič Ljudmila iz Olimja (Smarje) v Podčetrtek (Smarje); Kulčar Zofija iz Slatina Radenci (Ljutomer) v Ponikvo (Smarje); Kolar Vilibald iz Marenberga (Dravograd) v Križevce (Ljutomer); Kos Karel iz Rovt (Logatec) v Ruše (Maribor desni breg); Košta Irma iz Zameškega (Krško) k Sv. Ani (Maribor levi breg); Kavčič Jadviga od Sv. Jurija (Maribor levi breg) k Sv. Martinu (Maribor levi breg); Kobal Pavla od Sv. Duha (Maribor levi breg) k Sv. Trojici (Maribor levi breg); Kunaver Franc iz Škocjana (Krško) v Čatež (Novo mesto); Kočevar Marija iz Bojanec (Črnomelj) v Petrovo vas (Črnomelj); Kukuljan Zlata iz Stoperc (Smarje) v Krašno (Kamnik); Kūs Jožefa iz Češnice (Konjice) v Loče (Konjice); Lužar Ljudmila iz Ptujске

gore (Ptuj) k Sv. Urbanu (Ptuj); Lomšek Ida iz Virštanja (Smarje) v Črni vrh (Škofja Loka); Lah Ernest iz Donje Lupljanice (vrbaska banovina) v Lehen (Maribor desni breg); Lipavc Franc iz Srednje Bistrice (Lendava) v Vitanje (Konjice); Mokorel Viktor iz Domanjševcev (Murska Sobota) k Sv. Andražu (Ptuj); Mokorel Marija iz Domanjševcev (Murska Sobota) k Sv. Andražu (Ptuj); Moser Julijana iz Buč (Smarje) v Kozje (Smarje); Napast Anton iz Sladkega vrha (Maribor levi breg) v Stoperc (Smarje); Novak Tatjana iz Martjanecv (Murska Sobota) v Gor. Petrovce (Murska Sobota); Oset Zora iz Loke (Celje) v Polzelo (Celje); Otič Pavel iz Pečice (Brežice) v Kozje (Smarje); Ornik Cecilija iz Št. Vida (Ptuj) v Rače (Maribor desni breg); Ouček Franc iz Tišine (Murska Sobota) v Bodonce (Murska Sobota); Podboj Stanislava iz Št. Janža (Krško) v Št. Vid (Litija); Puhar Jože iz Runeča (Ptuj) v Senčur (Kranj); Perpar Vekoslav iz Koprivnice (Brežice) v Dol. Nemško vas (Novo mesto); Poljanec Dušan iz Buč (Smarje) v Ribnico (Dravograd); Primožič Ivan iz Ljubna (Radovljica) v Breznico (Radovljica); Primožič Vera iz Vokla (Kranj) v Breznico (Radovljica); Purkelje Emilija iz Ptujске gore (Ptuj) v Makole (Maribor desni breg); Pegan Pera iz Ovsiš (Radovljica) v Potok (Kamnik); Prohinar Zora iz Sv. Andraža (Slov. Gradec) v Zalog (Kamnik); Palčič Ernest iz Bakovcev (Murska Sobota) v Tunjice (Kamnik); Palčič Jožefa iz Dokležovja (Lendava) v Tunjice (Kamnik); Radej Antonija iz Žič (Konjice) v Senovo (Brežice); Rous Marjeta iz Sv. Martina (Maribor desni breg) v Srednjo Bistrico (Lendava); Rozman Angela iz Smartna (Celje) v Besnico (Kranj); Silvester Vladislava iz Št. Janža (Slov. Gradec) v Tržišče (Krško); Slekovec Adalbert iz Sv. Bolfenka (Ptuj) k Sv. Miklavžu (Ptuj); Stajnko Alfonz iz Sv. Ane (Maribor levi breg) k Sv. Miklavžu (Ptuj); Stani Zdenka iz Ruš (Maribor desni breg) v Pameče (Slov. Gradec); Sevnik Franc iz Radočaja (sav. banovina) v Faro vas (Kočevje); Šegula Pavel iz Sv. Lovrenca (Ptuj) k Sv. Marjeti (Ptuj); Šteblaj Majda iz Kapele (Ljutomer) v Št. Jurij (Litija); Škof Ana iz Svetine (Celje) v Sv. Križ (Ljubljana okolica);

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje: S. V. G. — Kako naj postopam, ako mi vrne ressko načelstvo izkaz za per. povišek z naročilom, da naj predložim prošnjo in vse priloge v dvojniki?

Odgovor: Nam ni znano, da bi izdala kralj. banska uprava zadevne izpremembe, zato naj vrne upravitelstvo izkaz za period. povišek s pristavkom, da zadošča po odredbi kralj. ban. uprave izkaz in priloga v 1 primerku.

—§ Vprašanje: G. K. iz P.? I. Ali pripada poročeni učiteljci z učiteljem, oba službujeta

Najnovejši vzorci

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

Sušteršič Stanislava iz Pišec (Brežice) v Ziri (Logatec); Šuman Ivan iz Turnišča (Lendava) v Makole (Maribor desni breg); Tušek Bogdan iz Sv. Jakoba (Maribor levi breg) v Dobrovec (Maribor desni breg); Tominc Milan iz Pišec (Brežice) v Globoko (Brežice); Ukmarsilva iz Lipe (Lendava) v Rovte (Logatec); Vilfan Julijana iz Šmihla pri Žužemberku v Zagradec (Novo mesto); Vuk Anton iz Sv. Eme (Smarje) k Sv. Marku (Ptuj); Vuk Matilda iz Sv. Eme (Smarje) k Sv. Marku (Ptuj); Vitez Dora iz Kruplivnika (Murska Sobota) v Sorico (Škofja Loka); Voj Hilda iz Koblja (Konjice) v Žitečko vas (Maribor levi breg); Zidar Avgust iz Razbora (Slov. Gradec) v Št. Ilj pod Turjakom (Slov. Gradec); Zafred Anton iz Marije Snežne (Maribor levi breg) v Sv. Marjeto (Maribor desni breg); Zupančič Rudolf iz Črneče vasi (Krško) v Rajhenburg (Brežice); Zupančič Franciška iz Črneče vasi (Krško) v Rajhenburg (Brežice); Zavrtanik Elizabeta iz Šenkova turna (Kamnik) v Ihan (Kamnik).

Rangna lista

Popravek.

Kozar Ana, učiteljica pri Sv. Florijanu v Dolici je napredovala v IX. skupino 17. maja in ne 30. junija 1933.

Osebne zadeve

—i Učiteljske predstavitve. Z odlokom prosvetnega ministra so prestavljeni učitelji Franc Može in Valentina Može iz Selc, okraj Škofja Loka, v Podblico, okraj Kranj, in Vlado Rak iz Adlešičev, okraj Črnomelj, v Tinja, okraj Maribor levi breg.

—i Po prošnji je prestavljen okrajni šolski nadzornik Močnik Peter iz Prevalj v dravogrskem okraju za šolskega nadzornika za Maribor levi breg.

—i Z ukazom kr. namestnikov so napredovali v 5. pol. skupino: Neřima Aleksander, okrajni šolski nadzornik v Murski Soboti; Pahor Slava, učiteljica šole za defektne otroke v Mariboru; Reven Adela, učiteljica v Kočevju; Pernat Ivana, učiteljica v Št. Vidu (Ptuj); Bizjak Jelica, učiteljica v Kranju; Silvester Franc, učitelj v Zalogu pri Ljubljani; Pirhovec Leo, učitelj na Jesenicah; Lipovec Danica v Licu (okraj Delnice).

—i V 6. pol. skupino: Dežela Davorinka, učiteljica v Dolnjem Logatcu; Kavčič Amalija v Šulincih (Murska Sobota); Kramolc Marija v Št. Vidu nad Ljubljano; Sancin Franc, učitelj v Ptuj; Zalar Marija v Metliki; Završnik Antonija na Vrhnikih; Mlekuž Zora v Št. Vidu pri Ptuj; Gabrovšek Gabriela v Hotedršici; Korpar Jožica pri Sv. Lenartu pri Ptuj; Gradšar Ana na Brezovici pri Ljubljani; Damjacin Dragica v Celju; Vodopivec Marija v Ljubljani; Pavlič Ivan v Gornjih Petrovcih; Uršič Amalija v Grižah pri Celju; Zejn Berta v Pačarevcu; Cepič Marjeta v Kamnici pri Mariboru; Kerkoč Anton v Gabrku (Škofja Loka); Lovrenčič Albina v Kuzmi (Murska Sobota).

—i V 7. pol. skupino: Kotnik Dragica v Slivnici pri Celju; Plisič Josip v Št. Vidu v litijemskem okraju; Šenčevič Avgust v Račah pri Mariboru; Monopoli Ana v Ljubljani; Kristil Josip pri Sv. Barbari, Mauko Marija v Humu pri Ptuj; Špacen Berta v Ljubljani; Babič Filip na Kalu pri Krškem; Kovčič Klotilda v Kalobju pri Celju; Krzman Josip v Križevcih pri Ljutomeru; Velušček Marija pri Sv. Jurju v celjskem okraju; Zajhlhovec Olga v Cvenu v ljutomerskem okraju; Brisk Valerija v Birčni vasi; Virnik Josip v Velesovem pri Kranju; Princič Stanislav v Genetrovcih (v Dolnji Lendavi) in Beltram Marija, učiteljica v otroškem vrtcu v Ljubljani.

—i Na lašno prošnjo so prestavljeni: Adamič Marija iz Ambrusa (Novo mesto) v Št. Peter (Novo mesto); Avbelj Lidvina iz Gore (Kočevje) v Zalog (Kamnik); Ambrožič Branislava iz Vel. Gabra (Litija) v Dobrepolje (Kočevje); Bajec Lučija iz Ljubna (Gornji

Kaj vse pišejo

o učitelstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Kaj čita mladina. Učitelj nam piše: Vstopim v razred! Skupina dečkov, pet do sedem, je zbrana na sredini razreda in čita časopis. Stopim h gruči, da vidim, kaj imajo tako zanimivega. Pokažejo mi časopis, ki ima takoj na prvi strani večbarvno sliko, ki predstavlja bandita z naperjenim revolverjem. Po napisu in po obliki sem takoj spoznal, da je ameriški »šunt«. Prelistam v naglici list in vidim, da je to prva številka senzacionalnega pustolovnega romana iz divjega zapada v slikah. Vrstijo se slika za sliko, na katerih se vidijo mrki gangsterski pojavi, oboroženi od nog do glave, na vsaki drugi sliki streljajo ali koljejo. Na petih straneh sta že dva mrtva, ki ju zavlečejo iz hiše itd. Sledi začetek drugega romana, ki se vrši na ladji, kjer pokajo, zopet samokresi, in vežejo ujetnike, ki jih mečejo v ječe, kjer je polno okostnjakov itd. Drugi roman je enak prvemu. — Presenečen sem bil nemalo, ko sem videl, da je list v slovenščini. V času, ko stari slovenski mladinski listi bijejo boj za obstanek, ko večina mladinskih listov izvenzemši »Naš rod« ne presega naklade preko 3000 izvodov, smo dobili Slovenci nov list, ki bo zastupljal našo mladino. Kako kvarno vplivajo taki romani na mladino, nam priča nešteto primerov, ko mladostniki bežijo od doma, se klatijo po gozdovih, izvršujejo strokovnjaške vlohe in

slično. Starši: Ako vam je vaša mladina mila in draga, pazite na to, kaj čita! (Mariborski »Večernik« 15. VI.)

—I Vprašanje o celibatu. Članek, ki je pod tem naslovom izšel v 44. številki Učiteljskega tovariša, je v celoti ponatisnjen v Mariborskem »Večerniku« Jutra, od 23. junija.

—I Nove šole v škofjeloškem okraju. V škofjeloškem okraju grade več novih šol. V prvi vrsti je omeniti gradnjo nove šole v Retečah. Nova štirirazrednica tik železniške postaje je že pod streho, zdaj napeljujejo vodovod in elektriko in vse kaže, da bo nova šola že letos izročena svojemu namenu. Lčno enonadstropno šolo grade tudi v Sovodnju na skrajnem odcepu Poljanske doline ob državni meji. Tretja šola pa bo na Črnem vrhu, ki je v surovem stanju že dograjena. Razširjena in dvignjena za eno nadstropje bo tudi šola na Bukovici. V Železnikih se pripravljajo na gradnjo nove šole, prezidana bo šola na Javorjah in novo šolo bodo gradili v Lučinah. (Domovina 23. VI.)

—I Učitelj in politika je naslov članka v »Proboju« od 24. junija, v katerem je objavljen govor bivšega predsednika sekcije JUU v Zagrebu tov. Logomerca na zborovanju učiteljev JRZ v Vinkovcih.

Naše največje gospodarsko podjetje je na pravi trdni poti. Kakor je zasluža učiteljstva, da je na to pot prišlo, tako moramo apelirati zopet na vas, tovarišice in tovariši, da podpirate Učiteljsko tiskarno s svojim zapužanjem tudi v bodoče.

—g Zadrudnikom Učiteljske samopomoči v Ljubljani. Zadnje dneve meseca junija ste prejeli poštne položnice za nakazilo članskega prispevka za tri smrtne primere — 459/461. Umrli so: Škufca Janko, učitelj v pok. v Ljubljani, Bezla Josip, ravnatelj mešč. šole v pok. v Ljubljani in Bezla Marija, učiteljica v pok. v Ljubljani. Samski člani nakažejo po 16 din, zakonski pari pa po 31 din. — Zamudnikom smo pristieli tudi vse dolžne zaostanke in jih naprošamo, da jih v mesecu juliju poravnajo. Prosimo Vas še, da sporočite domačim poštam svoj poštinski naslov, ker nam sicer vračajo naše pošiljatve. — Na seji načelstva, ki bo v prvih dneh julija, bo rešenih še nekaj prošenj za brezobrestna posojila. Zadrudna uprava bo obvestila vse te prosilce. Na ti seji

Restoracija „Pri Sokolu“

Ljubljana — Pred Škofijo

se priproča cenjenemu občinstvu

Cene solidne, postrežba točna.

nerešene prošnje pridejo na vrsto v septembru 1938. — Med počitnicami (v juliju in avgustu) se bo uradovalo za stranke vsake petek v pisarni U. S. Franciškanska ulica 6/I. Vesele počitnice želi vsem zadrugnikom uprava.

UČITELJSKI DOM V MARIBORU.

Vsi oni tovariši in tovarišice, ki namestijo v šolskem letu 1938./1939. oddati svoje sinove v penzionat Učit. doma (stari in novi), naj jih priklase najpozneje do 10. julija t. l. Po tem dnevu se bo sprejemalo tudi sinove neučiteljev, v kolikor bo dopuščal prostor.

Kdor želi pojasnil, naj priloži znamke za odgovor!

Tovariši in tovarišice, ki prihajajo med počitnicami v Maribor, imajo v zavodu na razpologo prenočišča po 10 din. Pri večjem številu (vsaj 5) dobijo poleg prenočnine tudi prehrano.

ZADRUGA »DOM UČITELJIC«

je imela 6. junija t. l. svoj 7. redni občni zbor. S poročili funkcionark je polagala račune o svojem delovanju na kulturnem in gospodarskem polju. Sodelovala je z drugimi ženskimi organizacijami, vzdrževala šolsko zavetišče Marije Mehletove, izposlovala podpore zanj, prvenstveno pa je stremela za uresničenjem svojega namena: za gradnjo doma.

Velikodušno darilo blagopok. tov. Iv. Neuhodove je dalo odboru nove pobude in poguma! Izbral je ugodno priliko in kupil od Ljudske posojilnice lepo zemljišče v okolici Sv. Jožefa. Polovica kupne cene je krita z našim razpoložljivim premoženjem, za drugo polovico smo se zadolžile in to sprva pri Ljudski posojilnici. Ker nam je pa gmotno ugodnejše, smo ta dolg prenesle na Zvezo slovenskih zadrug. Poglavitna naša briga je zdaj odplačevanje dolga in priprave za graditev doma. Dolg odplačujemo z rednimi mesečnimi donosi od kamnov in — dokler ti ne dosežejo potrebne višine — s prostovoljnimi prispevki naših najzavrednejših tovarišic, ki znašajo mesečno 1000 din. Trudimo se za pridobivanje novih podpisnic za kamne, kar zahteva neverjetno požrtvovalnost in žilavost, ker srečujemo v vrstah naših tovarišic toliko brezbriznosti. Največ uspeha ima podrobna agitacija od osebe do osebe. Iskreno zahvalo izrekamo zato našim marljivim poverjenicam in delavim žen. odsekom po sreskih učit. društvih.

Tov. blagajničarka A. Levčeva je podala podrobno in nato še pregledno poročilo o denarnem poslovanju zadruge od 1. januarja do 31. decembra 1937. in prečitala računski zaključek za to dobo.

V imenu nadzorstva je poročala tov. Ang. Gregoričeva, da se vrši poslovanje zadruge točno in po vseh pravilih. Poudarjala je požrtvovalnost članic in nenadomestljivo delo, ki ga vršita načelnica in blagajničarka. Bilanca vsletnega prometa in gospodarstva je razvidna iz letnega poročila, objavljenega pred obč. zborom v »Učit. tovarišu«. Poročevalka je izrazila trdno prepričanje, da se nam bo s složnim, intenzivnim delom posrečilo, priti pod lastno streho. Predlagala je, naj se rač. zaključek za l. 1937. odobri in čisti dobiček v znesku din 4933,25 pripiše rezervnemu fondu.

Iz živahne debate, ki je sledila poročilom, je dobil odbor novih pobud in nasvetov za nadaljnje delo. Predvsem se je poudarjala važnost živahne, neumorne propagande. Na predlog tov. M. Rupnikove se je dala odboru razrešnica in se mu izrekla pohvala.

Blagajničarka je nadalje poročala o spremembi naših pravil, ki jih je treba spraviti v sklad s predpisi zakona o gospodarskih zadrugah z dne 11. septembra 1937. Po debati je sprejel občni zbor nova pravila v celoti. Volilo se je za nove pravilnike. Upravni odbor tvorijo: Marija Sodnikova (načelnica), Marija Lapajne (tajnica) in Anka Levčeva (blagajničarka). Namestnici: Marija Heren in Ina Černivec.

V nadzorstvo so bile izvoljene: Iva Kobal, Angela Gregorič in Milena Pehani. Namestnici: Levstik Jela in Likar Jela.

Pri slučajnostih je načelnica prečitala dopis konzorcija ženskega sveta, v katerem se ta hvaležno spominja učiteljic, ki so bile ustanoviteljice, sotrudnice in najvnetejše propagatorke lista. Da se jim oddolži, je sklenil, prepustiti Domu učiteljic po 15 din od prvotne naročnine vsake na novo pristopivše članice — učiteljice, upoštevajoč tudi tiste, ki so že bile naročene, a se ponovno prijavijo.

Učiteljska tiskarna

—t Že veste, da je založila Knjigarna Učiteljske tiskarne lastne svinčnike z znamko »Kutis« v petih trdotah? Cena ličnemu svinčniku pri podrobnih prodaj je 1 din.

—t Važna vprašanja. Ste že preudarili? Katera učila boste rabili? Katere mladinske knjige želite kupiti za knjižnice? Imate že nove napise na učilnicah? Ste že pisali s svinčnikom »Kutis«? Ako ne, izvršite nemudoma potrebna naročila.

—t Razstavo učil priredi Učiteljska tiskarna med banovinsko skupščino.

—t Novost za dvojce gosli. 100 slovenskih narodnih napevov za dvojce gosli v 5 zvezkih. Založila Učiteljska tiskarna. Prvi zvezek je izšel — 12 din. Drugi izide v najkrajšem času. Naročite lahko vse delo. Dostavljali bomo sproti, ko bodo zvezki izšli.

—t Zbirko kmetijskih strokovnih knjig pošljemo naročnikom poštne prosto za 100 din. Priporočamo to zbirko vsem šolam.

—t Katera učila potrebujete? Javite Učiteljski tiskarni, da jih preskrbi. Vse, kar potrebujete za šolo in pisarne, naročajte v Knji-garni Učiteljske tiskarne.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Tajništvo UPZ prosi člane in članice, ki še niso odpisali svojih prijav za pevski tečaj v juliju, da store to čimprej.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO je zborovalo 31. maja t. l. dopoldne v telovadnici II. deške ljudske šole. Zborovanje je je udeležilo izredno lepo število članstva, ki je z zanimanjem sledilo posameznim točkam dnevnega reda, zlasti pa predavanju prof. in ban. šol. nadzornika gospoda Milka Jegliča o računskem pouku na ljudskih šolah.

Sprejeti so bili naslednji predlogi: 1. »Naš rod« naj izhaja letno v devetih namesto v dosedanjih osmih številkah in sicer tako, da izide prva številka v začetku meseca septembra, ko so učenci še brez knjig in je potreba po čitavi največja.

2. Vodstvo sekcije JUU za dravsko ban. naj zastavi na merodajnem mestu ves svoj vpliv proti nameravani redukciji ljudsko-šolskih razredov, kar bi ne bilo niti v čast in korist državi niti posameznim banovinom in občinam, temveč le velika ovira nadaljnjemu napredku šolstva in vzgoje naroda.

3. Vodstvo sekcije JUU naj se nadalje informira na drž. učit. šoli ali obstoja namera, da bodo sprejemali letos na učiteljska samo moške ter istočasno posreduje v korist ženske mladine.

4. Vprašalne pole o socialni in mladinski raziskavi, ki jih dostavi šolam »Učiteljski pokret v Ljubljani«, izpolnijo posamezni razredniki do srede meseca junija, poverjenci pa jih dostavijo pokretu do konca letošnjega šolskega leta.

5. Ker je bila vložena samo ena volilna lista in stavljen predlog, da voli zbor delegate z vzklikom, so bili soglasno izvoljeni:

a) Lukič Kristina, Zor Miroslav, Levstik Vlastimil in Mihler Ivan za delegate banovinske skupščine, njihovi namestniki pa: Cegnar Ivanka, Šerbec Josip, Štrifot Ana in Novak Jakob;

b) Hreščak Alojzij, Mihelič Josipina, Ribičič Josip in Likozar Jožica za delegate drž. skupščine, njihovi namestniki pa: Mihelič Josip, Hartman Amalija, Oman Oto in Polak Marija.

Ko sta bili pojasnjeni še vprašanja o železniški legitimaciji otrok, ako je mož v privatni, žena pa v državni službi in o ugodnosti, ki jo uživajo člani JUU v kopališču »Slon«, je zaključil predsednik zborovanje.

Predsednik: Vekoslav Mlekuž. Tajnik: Josip Mihelič.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je zborovalo 18. junija 1938. v Ljubljani. Navzočih je bilo 72 članov, t. j. 71 %. Ker je bilo to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, je društvo povabilo predsednika sekcije tov. Kumlja, ki nam je poročal o stanju v organizaciji v splošnem in še posebej o razmerah v beograjski, dunavski in moravski sekciji, kjer so notranji spori otežkočili legalnim upravam delo po načrtu. Upajmo pa, da bodo nova pravila preprečila škodljive vplive na delo organizacije. V svojem poročilu je poudaril, da je dolžnost vseh članov pomagati svojim upravam kjer koli kdo more. Še vedno se moramo boriti vsi, da bo učiteljsvu priznana stalnost, da se bodo vršila napredovanja v redu in stremeti za tem, da se uvede avtomatično napredovanje. Učitelja naj ščitijo prosvetne oblasti, da se bo mogel pogumno in v veseljem posvetiti šolskemu delu. Pri izvenšolskem delu pa naj se pusti učitelju svoboda izbira.

Nenavadno visoko število bolujočega učiteljstva, t. j. v naši banovini nad 300, je prav gotovo posledica neurejenega stanja in razburjanja radi stanovskih razmer. — Vprašanje ukinitev razredov zahteva pri nas posebno pozornost zaradi položaja naše banovine.

Obširno je govoril tov. Kumelj še o načrtih organizacije za bodoče delo.

Blagajničarka, tov. Deželova Gabrijele, je povedala, da dolguje za letos 15 šol še 2865 dinarjev, 8 članov pa manjše zneske še od lanskega leta. Po sklepu odbora se je poslala vsem dolžnikom po 1. avgustu opomine.

Predsednik se je zahvalil blagajničarki za njeno vestno in točno delo, ki ga je vršila tako požrtvovalno, da se je blagajniško stanje v tem letu zelo izboljšalo. Le z zahvalo se ji more društvo oddolžiti, kajti blagajničarka,

kakor tudi tajnica vztrajno odklanjata kakršno koli nagrado za svoje delo.

Sprejeti so bili tile predlogi:

1. »Naš rod« naj izhaja kakor do zdaj v osmih številkah, ostane pa naj po vsebini in po opremi na isti višini.

2. Sekcija naj posreduje pri direkciji drž. železnice, da bi uredila prihodnji vozni red za lokalne vlake tako, da bodo odhajali iz Ljubljane vsaj do 7,15 ure.

3. Sekcija naj posreduje pri vseh založništvih šolskih knjig, da bi bile knjige tiskane na boljšem papirju in da bi bila vezava trpežnejša.

4. JUU naj posreduje pri ministrstvu za prosveto zaradi pravilnikov k zakonu o ljudskih šolah.

Za delegate za banovinsko skupščino so člani izvolili tov. Vrhovca in Deželovo, z namestnikoma Taučarjem in Pivkovo; za glavno skupščino pa tov. Vrhovca in Zupančičevo, z namestnikoma Taučarjem in Remškarjevo.

S. Vrhovec, preds. Lenarčič Ana, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA, VZHODNI DEL je zborovalo dne 4. junija t. l. v Ljubljani. Od 83 članov je bilo navzočih 61.

Tovariš predsednik je po pozdravu podal situacijsko poročilo o stanju in delovanju naše organizacije. Nato so se prečitali in rešili došli dopisi.

Na predzadnjem zborovanju so bile razdeljene članom anketne pole v izpolnitev, katerih pa ni nihče izpolnil, kar dokazuje, da se tovariši premalo zanimajo za razna pereča stanovska vprašanja.

Banski šolski nadzornik gosp. M. Jeglič je predaval o metodiki računstva v ljudski šoli. Predavanje je bilo vseskozi zelo zanimivo in poučno, za kar smo g. predavatelju hvaležni. Po predavanju se je razvila kratka, stvarna debata.

Sledile so volitve delegatov za banovinsko in državno skupščino, nakar so bili stavljeni sledeči predlogi:

1. »Naš rod« naj ima v bodoče devet števil. Prva naj izide že meseca septembra, knjige pa v začetku junija. Poleg sedanjih ureditve naj bi bile v »Našem rodu« še rubrike: »Iz narodnega in državnega gospodarstva«, »Iz sadjarstva in vrtnarstva« ter »Važni dogodki doma in po svetu«.

2. Z ozirom na stalno naraščanje draginje naj se povišajo tudi naši prejemki.

3. Nameravano ukinjenje razredov naj se ne izvede.

4. Prejemki poročenih učiteljic naj se izenačijo s prejemki neporočenih. Za enako delo enako plačilo!

5. Deluje naj se, da se doseže stalnost učiteljstva na službenih mestih.

M. Košin, preds. Fr. Čuk, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽUZEMBERK je zborovalo dne 12. marca 1938. v Žužemberku ob prav lepi udeležbi.

Stanovske zadeve: razgovor o razpisu učiteljskih mest, o predlogih za fin. zakon 1938./39. o proračunu B. Enoletna praksa, od kar finansira banovina šole, je pokazala kaj zadovoljive uspehe.

Nato je predaval tov. Leder iz Šmihela o vzgojnem pomenu tradicije. Predavatelj si je izbral prav zanimivo snov, saj je moč tradicije zelo važen faktor pri našem šolskem in izvenšolskem delu. Razprava je bila temeljito preštudirana in prav dobro podana. Tovarišu predavatelju za trud in dobro voljo, iskrena hvala!

Za tem je predaval tov. Mervar o pouku rastlinstva na naših šolah. Ker je sam izvrsten vrtnar in dober strokovnjak, je podal mnogo prav koristnih navodil za delo v šoli v tem predmetu od zgodnje pomladi do zime. Opozoril je na mnoge prevažne rastline (žita, detelje), ki so za naše kmetsko gospodarstvo neprecenljive vrednosti, o katerih se pa po naših šolah vse premalo razpravlja. Vsi zborovalci so izčrpno in zanimivo predavanje prav z veseljem poslušali. Iskrena hvala za trud.

Poslednje zborovanje v letošnjem šolskem letu pa se je vršilo 21. maja v Zagradcu. Udeležba prav častna. Najprej je zborovalec pozdravil in presenetil nastop mladinskega pevskega zbora v Zagradcu, ki je pod taktirko ondotnega upravitelja Mirka Ljubiča, ki je sam navdušen pevec, muzik in interpret, zapel deset pesmi, tako lepo in dovršeno, da so zborovalci poslušali z velikim začudenjem in užitkom. Veselje, dobra volja in smisel za lepo pesem dela res čudeže.

Po nastopu je predaval tov. Mirko Ljubič in podal sliko svojega službenega kraja Zagradca od kulturne, gospodarske in folkloristične strani. Predavanje je bilo skrbno sestavljeno in prav zanimivo.

Nato se je oglašil še tov. Sič iz Ajdovca ter predaval o Prekmurju. Sam Prekmurec je nanizal nekaj lepih slik o Prekmurju in Prekmurcih ter zavračal očitke mnogih, češ, da je Prekmurje Sibirija, dežela pregnanstva. Predavanje je bilo podano z veliko, toplo ljubez-

nijo do ondotne, prav za prav še tako malo znane pokrajine. Zborovalci so poslušali referenta z velikim zanimanjem. Iskrena hvala vsem za trud in dobro voljo!

Predlog: Kr. banska uprava se naproša, da izda dokončna točna navodila za vodstvo blag. knjig proračuna B. Vse neredne plačnike ponovno opozarjamo na njihovo dolžnost.

Tov. predsednik priporoča vsemu učiteljsstvu in šolarskim ter učit. knjižnicam nabavo knjižice: »V senci žužemberškega gradu«, ki jo je izdal tujsko-propagandni odsek v Žužemberku.

Vsem vesele počitnice! Jeseni na svidenje!

Fr. Mervar, t. č. predsednik. Rafaela Hrovatova, t. č. tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU je zborovalo v soboto 21. maja t. l. na Blokah.

Zborovanje je bilo zamišljeno kot izletno zborovanje, pri katerem naj bi se poglobili tovariški stiki z oddaljenimi tovarišicami, ki le redko prihajajo v polnem številu na zborovanja, ker jih ovirajo slabe prometne zveze, večkrat pa tudi vremenske in materialne neprilike. Žalibog tudi tokrat nismo imeli sreče. Bog Pluvius je izlival neutrudno na nas iz svoje neizčrpne zaloge plohe dežja. Radi tega bi bila mala udeležba na zborovanju skorajda opravičljiva. Vendar pa je potrebno, da enkrat odkrito povemo, da vidimo na vsakokratnih zborovanjih ene in iste osebe. Mnenja smo, če zmorejo nekateri vse neprilike in stoji kakor vojaki na fronti vedno na svojem mestu, da bi le z malo volje in stanovske zavestnosti storili lahko vsi vsaj enkrat v letu svojo dolžnost. Učiteljsko zborovanje naj bo hkrati praznik dela in praznik tovarištva učiteljske samozvesti in ponosa.

Navzočih je bilo komaj 38, t. j. 40 %.

Tov. predsednik je toplo pozdravil vse navzoče, ki se niso ustrašili truda niti dežja ter prihiteli na naše lepe Bloke. Posebej je pozdravil g. sres. načelnika, predavatelja g. dr. Rudolfa Kolariča in ref. P. R. K. tov. Starmana.

Kot prvi je predaval g. prof. dr. Rudolf Kolarič »O slovenskem pravopisu«. Gospod predavatelj je podal uvodoma zgodovino razvoja slovenskega književnega jezika od najstarejših početkov do danes. V logičnem in lahko umljivem slogu je iznesel vse težave, s katerimi se je moral boriti slovenski jezikoslovec pri gradnji in čiščenju svojega jezika. Neobhodno potreben je kažipot k enotnemu izreku in pravopisu. Ljudska šola je prva, ki podaja osnovo in gradi temelje v pravilni izgovorjavi in pisavi svojemu materinemu jeziku. Upoštevati moramo pri tem ljudsko govorico, kajti v vseh dvomih odločuje v pogledu pravilnosti narod sam. Vso tujo navlako moramo odstraniti. Sledila je živahna debata, ki je razčistila še marsikatero dvoumno razlago glede pisanja krajevskih in lastnih imen, štetja, tujk itd. Tov. predsednik se je predavatelju ponovno zahvalil za poučno in aktualno predavanje.

Za tem so se obravnavala stanovska vprašanja, na katerih ima življenjski interes celokupno učiteljstvo bodisi v pravnem, socialnem in materialnem pogledu. O tem sta poročala tov. predsednik in tajnik.

Po poročilu smo ugotovili popolno solidarnost med društvom, sekcijo in centralo. V tem duhu naj zastopata društvo na obeh skupščinah delegata tov. predsednik Doljak in tov. Šuštaršič, ki je bil za tem izvoljen.

Iz blagajniškega izpiska razvidimo, da plačujejo z malo iziemo vsi v redu. Opozarjamo pa, da znaša članarina za samce 17 din. za poročene pa 9 din in ne manj. Prizadeti naj razliko naknadno posljejo.

Pri slučajnostih je povzel besedo tov. Starman, ki je priporočil učiteljstvu intenzivnejše sodelovanje pri P. R. K., ki nudi podmladkarjem, kakor tudi prebivalstvu v primeru potrebe neprecenljive koristi. Po kratki, a zanimivi debati je predsednik zaključil zborovanje.

Doljak Valentin, preds. Hrastnik Rado, taj.

Čez počitnice sprejemem dva gospoda (gospodični) na stanovanje s souporabo kopalnice. Ponudbe na »Učit. tov.« »Bližina učiteljskega«.

Na Vas je leželo da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nastp 4-6

Palnica — Svetokrižanec

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštila čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.